

ÅRSRAPPORT 2013

21. februar
2014

SpareBank 1 Gudbrandsdal skal være en lønnsom, selvstendig enhet og et lokalt alternativ til nasjonale finanskonsern

Innhold

1.	BANKENS UTVIKLING I 2013	6
1.1.	Forretningside	6
1.2.	Målbilde	6
1.3.	Markedsområdet	6
1.4.	Våre resultatenheter	6
1.5.	Eiendomsmegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal AS.....	7
1.6.	Lønnsomhet	7
1.7.	Vekst.....	8
1.8.	Soliditet	8
1.9.	Kundetilfredshet	8
2.	SPAREBANK 1 ALLIANSEN	8
3.	MAKROØKONOMISKE FORHOLD.....	10
3.1.	Internasjonalt – tegn til bedring	10
3.2.	Nasjonalt – lavere vekst	11
3.3.	Finanspolitikk og finansmarkedene	12
3.4.	Sysselsetting.....	12
3.5.	Prisvekst	13
3.6.	Boligmarkedet.....	13
4.	LOKAL UTVIKLING I 2013	13
4.1.	Befolkningsutvikling.....	13
4.2.	Konkurser	14
4.3.	Nyetableringer	14
4.4.	Bygg og anlegg	14
4.5.	Reiseliv	15
4.6.	Landbruk og skogbruk.....	15
5.	REGNSKAPET FOR 2013	16
5.1.	Inntektsutviklingen.....	16
5.2.	Kostnadsutviklingen	16
5.3.	Balanseutviklingen	17
6.	RISIKOVURDERING AV BALANSEN	18
6.1.	Kredittrisiko.....	18

6.2.	Tap på utlån og garantier	19
6.3.	Overtatte eiendeler	20
6.4.	Markedsrisiko verdipapirer	20
6.5.	Likviditetsrisiko	20
6.6.	Operasjonell risiko	21
7.	DRIFTSRESULTATET	21
8.	DISPONERING AV OVERSKUDD	21
9.	SAMFUNNSANSVAR, ORGANISASJON, MILJØ OG STYRENDE ORGANER	22
9.1.	Samfunnsansvar	22
9.2.	Organisasjon	23
9.3.	Miljø og likestilling	24
9.4.	Bankens organer	24
10.	FRAMTIDSUTSIKTER	24
11.	RESULTATREGNSKAP OG BALANSE	28
12.	NOTER	30
12.1.	Note 1 Generell informasjon	30
12.2.	Note 2 Regnskapsprinsipper	30
12.3.	Note 3 Finansiell risikostyring	34
12.4.	Note 4 Netto renteinntekter	37
12.5.	Note 5 Netto provisjonsinntekter	37
12.6.	Note 6 Andre driftsinntekter	37
12.7.	Note 7 Utbytte	38
12.8.	Note 8 Netto verdiendring på verdipapirer	38
12.9.	Note 9 Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte	38
12.10.	Note 10 Andre driftskostnader	40
12.11.	Note 11 Skatter	41
12.12.	Note 12 Varige driftsmidler	42
12.13.	Note 13 Kredittinstitusjoner - fordring og gjeld	42
12.14.	Note 14 Utlån	43
12.14.1.	Note 14 a – Utlån til og fordringer på kunder	43
12.14.2.	Note 14 b 1 - Utlån og garantier fordelt etter sektor	43
12.14.3.	Note 14 b 2 - Utlån og garantier fordelt etter sektor (med SpB 1 Boligkreditt)	44
12.14.4.	Note 14 c - Utlån og garantier fordelt etter geografisk område	44
12.14.5.	Note 14 d - Utlån, garantier med mer fordelt på næringer	44

12.14.6.	Note 14 e - Misligholdte og tapsutsatte engasjement med tapsavsetninger.....	45
12.14.7.	Note 14 f - Oversikt misligholdte og øvrige tapsutsatte engasjement siste 5 år.....	45
12.14.8.	Note 14 g - Risikoklassifisering av utlån, garantier og kreditter	45
12.14.9.	Note 14 h - Oversikt over individuelle nedskrivninger	46
12.14.10.	Note 14 i – Gruppenedskrivninger	46
12.14.11.	Note 14 j - Oversikt over årets kostnadsførte tap på utlån	46
12.14.12.	Note 14 k - Overtatte eiendeler	47
12.15.	Note 15 Obligasjoner og sertifikater	47
12.16.	Note 16 Aksjer, andeler og egenkapitalbevis.....	48
12.17.	Note 17 Nærstående parter	51
12.18.	Note 18 Pensjonsforpliktelser	51
12.19.	Note 19 Ansvarlig lån / fondsobligasjoner i andre foretak	52
12.20.	Note 20 – Innskudd	52
12.20.1.	Note 20 a - Innskudd fra kunder	52
12.20.2.	Note 20 b - Innskudd fra kunder - andel med fast rente	53
12.20.3.	Note 20 c - Innskudd fra kunder fordelt på næring	53
12.20.4.	Note 20 d - Innskudd fra kunder fordelt på geografiske områder	53
12.21.	Note 21 Gjeld	53
12.22.	Note 22 Egenkapital	54
12.23.	Note 23 Kapitaldekning.....	54
12.24.	Note 24 Risiko	55
12.24.1.	Note 24 a – Likviditetsrisiko	55
12.24.2.	Note 24 b - Markedsrisiko.....	55
12.25.	Note 25 Garantiansvar	57
12.26.	Note 26 Pantstillelser	57
13.	KONTANTSTRØMOPPSTILLING	58
14.	ERKLÆRING FRA STYRETS MEDLEMMER OG ADM. BANKSJEF	60
15.	REVISORS BERETNING 2013	62
16.	KONTROLLKOMITEËNS BERETNING 2013	66

1. BANKENS UTVIKLING I 2013

1.1. Forretningside

SpareBank 1 Gudbrandsdal skal være en lønnsom, selvstendig enhet og et lokalt alternativ til nasjonale finanskonsern.

1.2. Målbilde

SpareBank 1 Gudbrandsdal er banken for gudbrandsdøler og lillehamringer og andre som assosierer seg med våre verdier og holdninger. Vi skal konkurrere med de beste aktørene i bransjen på avkastning, bidra til lokal verdiskaping og til å øke lokalsamfunnets attraktivitet.

1.3. Markedsområdet

Markedsområdet vårt strekker seg langs E6 akse fra Otta i nord til Lillehammer i sør. Dette inkluderer kommunene Sel, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Øyer, Gausdal og Lillehammer. Kundegrunnlaget i dette området består av vel 57.600 innbyggere, i tillegg til et næringsliv med en bredde som strekker seg fra primærnæringer til høyteknologi og fra enkeltpersonforetak til store aksjeselskap og offentlig forvaltning.

Målet for banken er å videreutvikle alle avdelingskontorene til å bli sterke resultatenheter.

1.4. Våre resultatenheter

Otta

Avdelingen har hatt et svært aktivt år med stor kundetilgang og en dobling av utlånsvolumet. Stor vekst har utfordret oss på tilgjengelighet og servicegrad, men stor innsats fra de ansatte har sørget for at både eksisterende og nye kunder har fått god behandling. Det viser også den stadige pågangen av nye kunder. Det er god resultatutvikling ved kontoret. Vår ambisjon er en fortsatt økning i markedsandelen i Sel.

Vinstra

Ved vårt hovedkontor på Vinstra er vi etablert med høy markedsandel og kundelojalitet. Personmarkedsavdelingen på Vinstra har utmerket seg med svært gode resultater i 2013 og bidrar sterkt til bankens gode resultat. Vinstra er størst av avdelingene både i antall kunder og forvaltningskapital og er preget av stor aktivitet med mange kunder innom lokalene. Vi legger stor vekt på tilgjengelighet og service samtidig som vi lærer våre kunder nytten av å bruke våre selvbetjente løsninger som kontantautomat, nettbank og mobilbank.

Bankens ledelse og de interne stabene er lokalisert ved hovedkontoret på Vinstra.

Sør-Fron

Kundesenteret på Sør-Fron er etablert med kompetanse på alle fagområder, herunder kreditt, forsikring, plassering, betalingstjenester og produksjonstøtte, og har ansvaret for å ferdigstille alle henvendelser som kommer på nett og telefon. I tillegg leverer vi dagligbanktjenester til våre kunder på Sør-Fron.

Vi opplever høy tilfredshet i målinger på servicekvalitet og responstid og fin fremgang i salgsresultater.

Ringebu

Ringebu har ansvar for våre kunder i Ringebu og Sør-Fron. Avdelingen fikk i 2013 ny avdelingsleder og har nå fem medarbeidere. Vi har høy markedsandel med lojale kunder i Sør-Fron, og en stadig voksende markedsandel i Ringebu. Utviklingen ved avdelingen er god og det leveres gode resultater.

Lillehammer

Lillehammer har hatt sterk vekst i 2013 og leverer gode resultater. Samarbeidsavtaler med de lokale idrettslagene og sentral lokalisering i Storgata har gitt oss god synlighet i bybildet og bekreftelse på at vår satsing i eget bygg har vært vellykket. Avdelingen har en god sammensetning av bank- og forsikringsrådgivere. Samlokaliseringen med Eiendomsmegler 1 er til stor nytte for både banken og meglerforetaket. Lillehammerregionen er preget av tilflytting og vekst, og banken har alle muligheter til å ta del i denne utviklingen.

Bedriftsmarkedet

I 2013 opplevde vi at etterspørselen i bedriftsmarkedet økte og at utlånsveksten ble høyere enn på mange år. Delvis skyldes veksten større investeringsvilje i næringslivet, delvis at vi har vunnet markedsandeler.

Den største veksten har vi innenfor landbruket, som har vist vilje til ny satsing og nye investeringer i 2013.

På Lillehammer har vi en klar ambisjon om videre vekst og har styrket bemanningen ytterligere.

1.5. Eiendomsmegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal AS

Selskapet har hatt et godt år i 2013. Omsetningen økte med 3,4 %, og selskapet leverte et godt resultat.

Banken eier 56 % av selskapet. Å være engasjert i verdikjeden fra omsetning av fast eiendom til distribusjon av boliglån og forsikring, skal øke verdiskapingen i samarbeidet mellom eiendomsmegling og bank. I tillegg vil større markedsandel i eiendomsmevlervirksomheten enn i banken, i et strategisk viktig vekstområde, gi grunnlag for økt markedsandel for banken.

Eiendomsmegler 1 kjeden omsatte flest boligenheter (17.342 enheter) av meglervirksomhetene i Norge i 2013, med DNB Eiendom på andreplass (17.092 enheter).

1.6. Lønnsomhet

Banken har en resultatforbedring før skatt på 11,9 mnok sammenlignet med 2012. Dette skyldes bedret rente- og kredittprovisjonsinntekter og økte provisjoner fra SpareBank 1 Boligkreditt.

Egenkapitalavkastningen i 2013 før skatt er på 12,2 %.

Resultatet i 2013 er betydelig bedre enn i 2012, og styret er godt fornøyd med resultatutviklingen.

1.7. Vekst

Bankens forvaltningskapital vokste med 24,8 % inkl. vår eksponering mot SpareBank 1 Boligkreditt AS i 2013. Bankens forvaltningskapital inkl. SpareBank 1 Boligkreditt passerte 6 mrdnok i 3. kvartal og endte på 6.426 mnok pr. 31.12.2013.

1.8. Soliditet

Bankens egenkapital er på 518 mnok ved utgangen av 2013. Dette utgjør 9,9 % av bankens balanse.

Vårt viktigste styringsparameter er:

“Vi skal bygge kapitaldekning gjennom å levere EK-avkastning som over tid er høyere enn veksten.”

Kapitaldekningen for banken gikk fra 16,91 % pr. 31.12.2012 til 15,56 % pr. 31.12.2013. Konsolidert kapitaldekning gikk fra 14,21 % pr. 31.12.2012 til 13,45 % pr. 31.12.2013.

Minimumsmål for bankens konsoliderte kjernekapitaldekning (Cet 1) er på 13 %. Vi forventer å innfri nye regulatoriske krav til kapitaldekning med akseptabel margin.

Den sterke veksten banken har opplevd i 2013 har satt bankens soliditet noe tilbake. Dette er konsekvensen av en strategisk beslutning om at vi ønsket å bruke åpningen i markedet til å tilføre banken et større forretningsgrunnlag, noe som allerede i inneværende år har styrket bankens lønnsomhet. Konsekvensene har vært grundig utredet i forkant av de strategiske beslutningene, med marginalt avvik i forhold til det faktisk oppnådde resultatet.

1.9. Kundetilfredshet

Bankene i alliansen gjennomfører hvert andre år en landsomfattende kundetilfredshetsundersøkelse i regi av TNS Gallup. SpareBank 1 Gudbrandsdal har høyeste score blant bankene i alliansen på personmarkedsområde og nest høyeste score på bedriftsmarkedet. Styret er godt tilfreds med resultatene.

2. SPAREBANK 1 ALLIANSEN

SpareBank 1 Alliansen består av totalt 15 selvstendige banker, SpareBank 1 Gruppen AS med datterselskaper, Bank 1 Oslo AS og BN Bank. De selvstendige bankene i alliansen er:

- SpareBank 1 SR-Bank
- SpareBank 1 Nord-Norge
- SpareBank 1 SMN
- Sparebanken Hedmark
- Samarbeidende Sparebanker (SamSpar)

SamSpar er en sammenslutning av flere mindre sparebanker. Disse sparebankene er:

- SpareBank 1 Buskerud-Vestfold
- SpareBank 1 Ringerike Hadeland
- SpareBank 1 Hallingdal Valdres
- SpareBank 1 Gudbrandsdal
- SpareBank 1 Nordvest
- SpareBank 1 Telemark
- SpareBank 1 Modum
- SpareBank 1 Lom og Skjåk
- SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg
- SpareBank 1 Søre Sunnmøre
- SpareBank 1 Østfold Akershus

Alliansen er et bank- og produktsamarbeid. Alliansen er samlet sett en av de største tilbydere av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Bankene i SpareBank 1-alliansen distribuerer SpareBank 1 Gruppen's produkter og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT-drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LOs fagforbund.

Et overordnet mål for SpareBank 1 Alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkurranseevne, lønnsomhet og soliditet. Samtidig representerer SpareBank 1 Alliansen et konkurransemessig fullverdig bankalternativ på nasjonalt nivå. For å oppnå felles mål har bankene i alliansen etablert en nasjonal markedsprofil og utviklet en felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Markedsinnsatsen i alliansen er i hovedsak rettet mot personmarkedet, små og mellomstore bedrifter og forbund tilknyttet LO.

Selskapet Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA utgjør den administrative overbyggingen for alliansesamarbeidet. Selskapet ivaretar finansiering av og eierskap til applikasjoner, konsepter, kontrakter og merkevare på vegne av deltakerne i alliansesamarbeidet.

Selskapet Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA eies av:

- SpareBank 1 SR-Bank (17,74 %)
- SpareBank 1 SMN (17,74 %)
- SpareBank 1 Nord-Norge (17,74 %)
- Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA (17,74 %)
- Sparebanken Hedmark (11,3 %)
- SpareBank 1 Gruppen AS (10,0 %)
- Bank 1 Oslo AS (7,74 %)

Selskaper i alliansen som er eid av Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA:

- Eiendomsmegler 1 Norge
- SpareBank 1 Kundesenter
- SpareBank 1 Verdipapirservice

SpareBank 1 Gruppens hovedfunksjoner innen SpareBank 1 Alliansen er todelt:

- Drive og utvikle finanskonsernet med produksjon og leveranse av konkurransedyktige produkter og tjenester for distribusjon gjennom alliansebankene, øvrige banker, som har distribusjonsavtale med selskap i SpareBank 1 Gruppen, og LO. Dette arbeidet er organisert i selskapet SpareBank 1 Gruppen AS.
- Drive og utvikle alliansesamarbeidet med felles forvaltning, utvikling og gjennomføring av aktiviteter som gir stordrifts- og kompetansefordeler. Dette arbeidet er organisert i selskapet Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA.

SpareBank 1 Gruppen AS eies av:

- SpareBank 1 SR-Bank (19,5 %)
- SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %)
- SpareBank 1 SMN (19,5 %)
- Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %)
- Sparebanken Hedmark (11 %)
- Bank 1 Oslo (1,4 %)
- Landsorganisasjonen og fagforbund tilknyttet LO (9,6 %). LO er ikke medlem av alliansen.

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskapet i konsernet som består av:

- SpareBank 1 Forsikring AS (100 %), som er resultatet av fusjon mellom SpareBank 1 Skadeforsikring AS og SpareBank 1 Livsforsikring AS
- ODIN Forvaltning AS (100 %)
- SpareBank 1 Medlemskort AS (100 %)
- SpareBank 1 Gruppen Finans AS (100 %) – som eier 100 % av aksjene i Conecto AS

Produktselskapene etablert under SpareBank 1 Gruppen AS og alliansebankene har utviklet en felles teknologiplattform. Erfaringsutveksling og overføring av kompetanse innenfor alliansen, basert på beste praksis, er et viktig element for å utvikle alliansen videre. Som et ledd i denne satsingen er det etablert kompetansesentra for henholdsvis Kredittstyring i Stavanger, Betaling i Trondheim og Læring i Tromsø.

Selskaper i alliansen som er eid av bankene direkte i tillegg til Bank 1 Oslo Akershus og BN Bank:

- SpareBank 1 Kredittkort AS
- SpareBank 1 Boligkreditt
- SpareBank 1 Næringskreditt
- SpareBank 1 Markets

3. MAKROØKONOMISKE FORHOLD

3.1. Internasjonalt – tegn til bedring

Veksten internasjonalt tok seg opp i løpet av fjoråret og var bredt basert, men veksttakten er fortsatt moderat. Det ser dermed ut til at den ekspansive

pengepolitikken som har vært ført de senere årene i noen grad har begynt å gi utslag i økt økonomisk vekst. I eurosone syns den akutte statsgjeldskrisen å være under kontroll. Gjennom programmet "Outright monetary transactions" (OMT) har den europeiske sentralbanken lyktes med å dempe risikoen for at land går konkurs. Dermed er det blitt bedre tilgang til kapital for banker og bedrifter. I Japan blir pengepolitikken karakterisert som ultraekspansiv. Den amerikanske sentralbanken besluttet imidlertid i desember å starte nedtrappingen av sine månedlige obligasjonskjøp i markedet. Reduksjonen, på 10 milliarder USD, innebærer at verdipapirkjøpene nå beløper seg til 75 milliarder amerikanske dollar per måned. Flere markedsaktører forventer en ytterligere nedtrapping av oppkjøpsprogrammet gjennom 2014 og at obligasjonskjøpene trolig vil avsluttes helt mot slutten av året.

For verdens største økonomier synes 2013 å ha gitt et skifte fra resesjon og lavkonjunktur til vekst, men fortsatt er det mye som gjenstår. Blant annet er arbeidsledigheten fortsatt på svært høye nivåer i USA og Europa, og sentralbankene holder rentene på rekordlave nivåer. Dette kommer trolig til å vedvare helt til aktiviteten og nøkkelindikatorene tar seg ytterligere opp. For Norge vil bedringen av veksten hos våre handelspartnere samt en svak krone bidra til å stimulere norsk eksportvirksomhet.

I 2013 vokste verdensøkonomien målt i BNP med 2,9 %, noe som var betydelig svakere enn ventet. DNB Markets forventer en vekst på 3,6 % i 2014, og 3,7 % i perioden 2015-2017.

3.2. Nasjonalt – lavere vekst

Gjennom fjoråret bremset veksten i norsk økonomi noe opp og BNP for Fastlands-Norge anslås å ha økt med 1,8 % i 2013, noe som er langt lavere enn trendveksten på om lag 2,5 %. Det innebærer en markert nedgang fra 2012 hvor veksten var 3,5 %.

Bedrifter i de fleste næringer i Norges Banks regionale nettverk rapporterte om mindre kapasitetsproblemer enn tidligere og lavere forventet vekst fremover.

Boligmarkedet var preget av fallende prisvekst gjennom 2013. Dette fikk også innvirkning på boligbyggingen. Det ble en markert nedgang i antall igangsatte boliger mot slutten av året.

Etter å ha nådd svært sterke nivåer mot slutten av 2012, svekket kronen seg gjennom 2013. Kronekursen svekket seg 2,2 % fra 2012 til 2013, målt ved årsgjennomsnittet av daglige tall. Mot euro svekket kronen seg med i underkant av 4,5 %, mens svekkelsen mot amerikanske dollar ble 1 %.

Arbeidsmarkedet utviklet seg i en noe svakere retning, men arbeidsledigheten er fortsatt svært lav sammenlignet med situasjonen i de fleste andre land. Ledigheten kan imidlertid øke noe fremover. Lønnsveksten endte på 3,6 % for fjoråret, noe lavere enn forventet. Norges Bank anslår omlag uendret lønnsvekst de neste årene.

Utviklingen i husholdningenes forbruk var nokså moderat med en anslått vekst på om lag 2,3 %, samtidig som sparingen fortsatt er på et svært høyt nivå.

Veksten i fastlands-BNP vil øke marginalt i 2014, og anslås av DNB Markets til å bli på 2,0 %. I perioden 2015-2017 anslås verdiskapingen til å øke gradvis fra 1,8 % til 2,4 %.

3.3. Finanspolitikk og finansmarkedene

I følge tilleggsproposisjonen til budsjettet for 2014 ble det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet på 124 milliarder kroner i 2013 og anslagsvis 139 milliarder kroner i 2014 (målt i 2014-priser), noe som tilsvarer henholdsvis 5,2 % og 5,7 % av trend-BNP for Fastlands-Norge. Dette tilsvarer en ekspansiv budsjettimpuls på om lag 0,5 % enheter i 2013 og 2014. Bruken av oljepenger vil dermed utgjøre nær 3 % av fondskapitalen i Statens pensjonsfond – Utland disse årene. Den sterke veksten i oljefondets verdi gir et stort handlingsrom for regjeringen i fremtiden. Betydelig økning av oljepengebruken i norsk økonomi vil imidlertid kunne medføre en ytterligere kostnadsvekst i økonomien.

Norges Bank holdt styringsrenten uendret gjennom 2013, men justerte ned sitt anslag på rentenivået fremover. I Pengepolitisk rapport i mars i fjor signaliserte sentralbanken at renten trolig ville bli hevet mot våren 2014. I rapporten i desember ble det derimot antydnet at renten først vil bli hevet en gang på sommeren 2015. Senkingen av rentebanen ble av Norges Bank forklart med noe svakere vekstutsikter hos våre internasjonale handelspartnere, lavere vekst i Norge, noe økt arbeidsledighet, et raskere omslag i boligmarkedet enn ventet samt noe lavere inflasjon. På den annen side hadde kronen svekket seg og sentralbanken påpekte at vedvarende lav rente vil kunne øke risikoen for oppbyggingen av finansielle ubalanser i økonomien.

Aksjemarkedene har hatt en positiv utvikling gjennom 2013. Den internasjonale børsindeksen S&P Global 1200, som inkluderer om lag 70 % av verdens aksjemarkeder, hadde en økning på 22,6 % i 2013, mens Oslo Børs hovedindeks økte med hele 23,4 %.

3.4. Sysselsetting

I 2013 har sysselsettingen i Norge økt med 30.000 sysselsatte. Likevel har arbeidsledigheten økt til 3,5 % av arbeidsstyrken.

I Oppland er det registrert 2.179 helt ledige, noe som utgjør 2,2 % av arbeidsstyrken.

I vårt markedsområde er det en økning i ledigheten. Likevel ligger alle kommunene i vårt markedsområde lavere enn landsgjennomsnittet.

Kommune	Antall ledige			
	31.12.2013	31.12.2012	Endring	I %
Lillehammer	300	270	30	2,1 %
Nord-Fron	64	71	-7	2,2 %
Sel	81	100	-19	2,8 %
Sør-Fron	45	42	3	2,8 %
Ringebu	42	42	0	1,8 %
Øyer	67	39	28	2,4 %
Gausdal	62	46	16	1,9 %
Sum	661	610	51	2,2 %

Svakere vekstutsikter vil trolig bidra til noe høyere arbeidsledighet fremover. Hvilke konsekvenser dette vil få lokalt er usikkert.

3.5. **Prisvekst**

Norges Bank har et mål om en årsvekst i konsumprisene på 2,5 %.

Prisveksten tok seg noe opp i 2013. På årsbasis økte den underliggende inflasjonen, målt ved konsumprisindeksen justert for avgiftsendringer og eksklusiv energivarer (KPI-JAE) med 1,6 % mot 1,2 % i 2012.

Lønnsveksten i 2013 ble på 3,6 %. For 2014 anslår DNB Markets at lønnsveksten vil bli på 3,5 %, for deretter å avta noe de neste årene.

3.6. **Boligmarkedet**

Boligprisene har vokst betydelig over flere år, men prisveksten avtok markert gjennom 2013.

Byggeaktiviteten, som har vært høy de siste par årene med rundt 30 000 igangsatte boliger på årsbasis, falt i 2013. I følge boligprodusentenes indeks falt igangsettingen av nye boliger med om lag 6 % i fjor og nyboligsalget falt med 12 %.

En generell oppbremsing i norsk økonomi og litt lavere lønnsvekst i kombinasjon med at publikum kan tenkes å oppfatte prisnivået som høyt, er trolig noen av årsakene til omslaget i boligmarkedet. Selv om boligprisene har kommet opp på et høyt nivå, kan utviklingen i stor grad forklares med fundamentale forhold. Norges konkurranseevne, målt ved bytteforholdet mot utlandet, har bedret seg markert de siste femten årene, og har resultert i høy inntektsvekst og stor etterspørsel etter boliger. Høye byggekostnader og nedgang i boligpriser vil kunne føre til at byggeprosjekter ikke gjennomføres og at kapasiteten i bygge- og anleggssektoren reduseres. Med fortsatt befolkningsvekst i pressområdene i og rundt de største byene vil en etter hvert kunne oppleve en større skjevhet mellom etterspørsel og tilbud, noe som kan bidra til økt prispress på lengre sikt.

De nye retningslinjene for forsvarlig boliglånspraksis for bankene innebærer en vesentlig innskjerping av bankenes utlånspraksis. Dette har bidratt til å dempe boliglånsveksten.

4. **LOKAL UTVIKLING I 2013**

4.1. **Befolkningsutvikling**

Befolkningsutviklingen i Norge i 2013 viser en befolkningsøkning på 57 800 personer. Dette tilsvarer en årlig vekst på 1,1 %, som er den laveste årlige veksten siden 2007. Mesteparten av veksten skyldes innvandringsoverskudd, mens fødselsoverskuddet holder seg stabilt på samme nivå som de foregående år. Befolkningen øker mest i Oslo, Akershus, Hordaland og Rogaland. Oppland har den laveste veksten både nominelt og relativt sammen med Sogn og Fjordane.

Folketallet i Oppland økte med 445 personer eller 0,2 %. Kommunene i vårt markedsområde har varierende befolkningsutvikling. Lillehammer og Gausdal har befolkningsvekst, mens de øvrige kommunene har tilbakegang. Endringene er små, men indikerer en lite heldig utvikling.

Befolkningsutvikling	01.01.2013	31.12.2013	Endring	Endring i %
Oppland	187.254	187.699	445	0,2 %
0501 Lillehammer	26.850	27.051	201	0,7 %
0516 Nord-Fron	5.827	5.763	-64	-1,1 %
0517 Sel	5.952	5.954	2	0,0 %
0519 Sør-Fron	3.193	3.191	-2	-0,1 %
0520 Ringeby	4.496	4.492	-4	-0,1 %
0521 Øyer	5.102	5.077	-25	-0,5 %
0522 Gausdal	6.141	6.235	94	1,5 %
Sum	57.561	57.763	202	0,6 %

4.2. Konkurser

Årsstatistikken for 2013 fra Konkursregisteret viser en oppgang i antall konkurser og tvangsavviklinger på 16,6 % sammenlignet med 2012. Det er i 2013 registrert i alt 5.530 konkurser og tvangsavviklinger. I Oppland ble det registrert 164 konkurser og tvangsavviklinger i 2013, noe som er fire flere enn i 2012.

4.3. Nyetableringer

Det var i alt 513.646 bedrifter i Norge pr. 1. januar 2013, en økning på 27.000 fra året før (487.138).

Midt-Gudbrandsdal er i forbindelse med Nærings-NM vurdert som nr. 80 av 83 regioner i landet. Innenfor nyetableringer er regionen nr. 72 av 83. I tillegg er Oppland svakeste fylket både totalt sett og sammen med Sogn og Fjordane svakest på nyetableringer. Resultatene er dessverre uttrykk for en tendens vi har sett over flere år.

Det som er gledelig er at Lillehammerregionen hevder seg på en akseptabel måte. Regionen er vurdert som nr. 37 av 83 regioner, og er blant den beste halvparten innenfor lønnsomhet og nyetableringer. I tillegg er Lillehammer rangert som nr. 34 blant alle kommunene i landet i NHO's nærings NM.

4.4. Bygg og anlegg

Nasjonalt var omsetningsveksten i bransjen på 6,1 % gjennom året til og med oktober. Veksten er lavere enn i 2012, da den lå over 10 %.

Oppføring av bygninger står for den største delen av omsetningen, mens den største økningen kommer på bygging av vei.

Det er geografiske forskjeller på hvor veksten og omsetningen er størst, og ikke uventet er det i Oslo det er størst omsetning, mens veksten er størst i Akershus.

I Oppland økte omsetningen i forhold til året før med 376 millioner, en oppgang på 4,6 %.

Vi er nå i gang med den største utbyggingen i vårt område på mange tiår, med

E6-utbygging oppdelt i flere utbyggingsrunder fra Ringeby til Otta. En utbygging på 6 milliarder (2010-kroner), der man også forventer ringvirkninger både av selve prosjektet og ut over selve utbyggingen i form av handel, overnatting, salg av tjenester m.m.

Bransjen sysselsetter mange arbeidstakere i Lillehammer og Gudbrandsdalen, og er veldig viktig i forhold til opprettholdelse av aktiviteten i vårt område. Det er også verdt å merke seg at Gudbrandsdalen har stor kompetanse på dette området, og dører jobber nasjonalt og internasjonalt innen denne bransjen.

4.5. Reiseliv

I 2013 var det i alt 29,3 millioner overnattinger ved norske overnattingssteder. Dette er en nedgang på 2 % sammenlignet med samme periode i 2012. Antallet norske gjester gikk ned med 1,6 %, mens det internasjonale markedet gikk ned med 3,1 %.

Flere av de store utenlandske markedene falt i antall overnattinger, blant andre Nederland og Tyskland med hhv. 23,3 % og 13,4 %. Det er nedgang på de fleste land av betydning, men det er interessant å merke seg at Kina øker med 73,1 %, dog på lave volumer.

I Oppland er antall overnattinger redusert mer enn nasjonalt i 2013 sammenlignet med 2012. Totalt ble nedgangen på 10,5 %. Det norske markedet har en reduksjon på 9,2 %, mens andelen utenlandske overnattinger er redusert med 10,5 %.

Kapasitetsutnyttelsen av senger holder seg stabil på i overkant av 25 %. Pris pr. rom har falt fra kr 785,- i 2012 til kr 769,- i 2013.

Oppland er landets største hyttefylke med 46 845 fritidsboliger.

4.6. Landbruk og skogbruk

De senere årene har vi sett en tydelig utvikling i retning av at det blir færre og større enheter i landbruket, men med en liten stagnasjon de siste to åra. Fra 2005 og fram til i dag er reduksjonen i antall gardsbruk 11 %. I Oppland er reduksjonen 10 %.

Denne trenden gjelder spesielt for mjølkeproduksjonsbruk. Mens antall mjølkeprodusenter går jevnt nedover øker gjennomsnittskvota. Det ble innført ordning for omsetning av mjølkekvoter i 1997. Dette hadde stor interesse de første åra, men etter 2007 viser utviklingen en nedgang i salg av kvoter. Dette kan nok skyldes at ordningen med kvoteleie ble innført i 2009. Etter dette kan man se at det også har vært en reduksjon i antall samdrifter. Dette kan tyde på at en stor del av samdriftsdeltakerne har vært passive, og at samdriftene i realiteten har vært en form for kvoteleie.

Dyretallet i de ulike produksjonene holder seg relativt stabilt på landsbasis. Når det gjelder Oppland registrer vi at antall mjølkekyr er redusert med 20 % de siste fem årene, samtidig som antall ammekyr har økt med 171 % i samme tidsrom. Det er i Oppland en svak nedgang i antall sauer.

Prisene på landbruksvarer til produsent holdt seg stabile gjennom hele 2013.

Avvirkningen i skogbruket var relativt stabilt også i 2013 sammenlignet med 2012. Prisene har holdt seg stabile gjennom året, sjøl om de er lave sammenlignet med året før. Oppland sto for 12,4 % av den totale tømmeravvirkningen i Norge.

5. REGNSKAPET FOR 2013

Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til regnskapsloven, årsoppgjørskravet og god regnskapsskikk, og er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Slik styret ser det, er det etter regnskapsavslutningen ikke inntrådt forhold som bør kommenteres ytterligere. Styret bekrefter at forutsetningene for fortsatt drift er tilstede.

5.1. Inntektsutviklingen

Inntektene økte i 2013 med i alt 27,3 mnok.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter økte med 14,3 mnok. Bankens rentenetto gikk i 2013 opp fra 2,00 % til 2,07 %. Månedlig rentenetto varierte fra 1,91 % til 2,14 % gjennom året, og endte akkumulert på 2,07 %. Dette skyldes i all hovedsak endring i pengemarkedsrenten 3 mnd. Nibor, som påvirker prisen på bankens innlån fra obligasjonsmarkedet. Bankens kundemargin på utlån og innskudd er tilnærmet uendret gjennom året.

Netto provisjonsinntekter økte i 2013 med 8,0 mnok. Jmf. note 5.

Den viktigste årsaken til økningen er økte provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt med 7,3 mnok. Dette skyldes reduserte fundingkostnader i boligkreditselskapet i 2013, samt at utlånsvolumet overført til SpareBank 1 Boligkreditt økte med 296 mnok gjennom året.

Innenfor skadeforsikring økte salgsprovisjonen i 2013 med 0,5 mnok (6,0 %). I samme periode oppnådde vi lønnsomhetsprovisjon på 1,8 mnok mot 2,6 mnok i 2012.

Provisjonsinntektene fra Entercard økte med 0,4 mnok i 2013.

Våre provisjonsinntekter i forbindelse med betalingsformidling er økt som følge av økte transaksjonsvolum. Økte transaksjonsvolum medførte også at provisjonskostnadene økte i 2013. Netto resultatendring er på 1,2 mnok.

Andre inntekter og mottatt utbytte på verdipapir er tilnærmet uendret fra 2012 til 2013.

Verdiendring og gevinst/tap på bankens verdipapirer, herunder sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer samt aksjer og egenkapitalbevis er inntektsført med 2,6 mnok i 2013, noe som er 0,4 mnok bedre enn i 2012.

5.2. Kostnadsutviklingen

Driftskostnadene økte i 2013 med 2,6 mnok sammenlignet med 2012.

Innenfor lønn, pensjon og sosiale kostnader bokførte banken en kostnadsøkning

på 3,3 mnok. Lønnskostnaden økte med 3,0 mnok, noe som skyldes en økning i antall årsverk i 2013, samt en generell lønnsutvikling.

Pensjonskostnadene økte i 2013 med 0,4 mnok sammenlignet med 2012. Sosiale kostnader ble 0,1 mnok lavere i 2013 sammenlignet med 2012 som følge av ansattetur til Krakow i 2012.

Administrasjonskostnadene økte i 2013 med 1,3 mnok. Hovedårsaken til kostnadsøkningen er knyttet til økt bruk av markedsmidler og økning i IKT-kostnadene på fellesarenaen.

Andre driftskostnader ble i 2013 redusert med 2,3 mnok sammenlignet med 2012. Dette skyldes lavere vedlikeholdskostnader på våre faste eiendommer.

Tap på utlån ble i 2013 kostnadsført med 12,6 mnok. Sammenlignet med 2012 er dette en økning på 7,3 mnok. Gruppeavsetningene er redusert med 4,0 mnok, tapsavsetninger for fremtidige tap på enkeltkunder er avsatt med 16,6 mnok og det er konstatert tap på enkeltkunder på 22 mnok som er bokført mot tidligere avsetninger.

Tap på verdipapir er kostnadsført med 0,775 mnok. Posten består av nedskrivning på aksjene i Rondablikk Drift AS med 1 mnok, og reversert tidligere nedskrivning på aksjene i Nordisk Areal Invest AS med 0,225 mnok.

Skattekostnaden for banken ble i 2013 15,9 mnok, noe som er 3,9 mnok høyere enn i 2012. De viktigste elementene er den betalbare skattekostnaden som utgjør 13,0 mnok og formuesskatten som utgjør 1,4 mnok. Jmf. note 11.

Eksklusiv verdipapir og tap på utlån er cost/income redusert fra 59,1 % i 2012 til 52,1 % i 2013. Relativt til GFK er kostnadsprosenten redusert fra 1,78 % til 1,63 %.

Styret er tilfreds med kostnadsutviklingen i 2013, men vil fortsatt ha oppmerksomhet på kostnadene framover.

5.3. Balanseutviklingen

Bankens forvaltningskapital økte i 2013 fra 4.250 mnok til 5.229 mnok. Dette utgjør en vekst på 23,0 % mot 1,7 % i 2012. Dette er vekst eksklusiv utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt. Hensyntar vi vekst inklusiv SpareBank 1 Boligkreditt er bankens forvaltning økt fra 5.150 mnok i 2012 til 6.426 mnok i 2013. Dette utgjør 24,8 % vekst.

Utlån

Brutto økte utlånene eksklusiv SpareBank 1 Boligkreditt med 609 mnok eller 16,5 % i 2013. I 2012 var utlånsveksten 154 mnok (4,4 %). Inklusiv SpareBank 1 Boligkreditt var utlånsveksten 906 mnok eller 19,7 % i 2013. Budsjettert utlånsvekst var 8,1 %.

Personmarkedet økte sine utlån inklusiv SpareBank 1 Boligkreditt med til sammen 721 mnok (23,5 %), mens bedriftsmarkedet økte sine utlån med 185 mnok (11,2 %).

Av samlede utlån utgjør nå lån til personmarkedet (PM) 3.883 mnok (3.176,5) og utlån til næringslivet (BM) 1.624,5 mnok (1.425,5). Inklusiv i disse tallene er det netto overført 296 mnok til SpareBank 1 Boligkreditt i 2013, slik at samlet volum i SpareBank Boligkreditt nå er 1.196 mnok.

Gjeldsveksten nasjonalt er på 6,0 % de siste 12 månedene pr. 31.12.2013. Gjeldsveksten blant husholdningene er på 7,0 %, mens gjeldsveksten blant ikke finansielle foretak er på 3,7 %. I vårt markedsområde er det sannsynlig at gjeldsveksten er noe svakere enn den nasjonale gjeldsveksten. Vår utlånsvekst er større enn den nasjonale gjeldsveksten i alle våre geografiske områder. Dette indikerer at vi tar markedsandeler.

Innskudd

Ved utgangen av året var størrelsen på innskuddene fra bankens kunder 3.653 mnok mot 2.848 mnok året før. Dette er en vekst på 805 mnok eller 28,3 % mot 180 mnok eller 6,7 % året før. Budsjettert innskuddsvekst var 7,3 %.

Innskuddsveksten finansierer utlånsveksten på bankens egen balanse. Dette er styret godt fornøyd med.

Innskuddsdekningen økte fra 76,9 % 31.12.2012 til 84,7 % 31.12.2013.

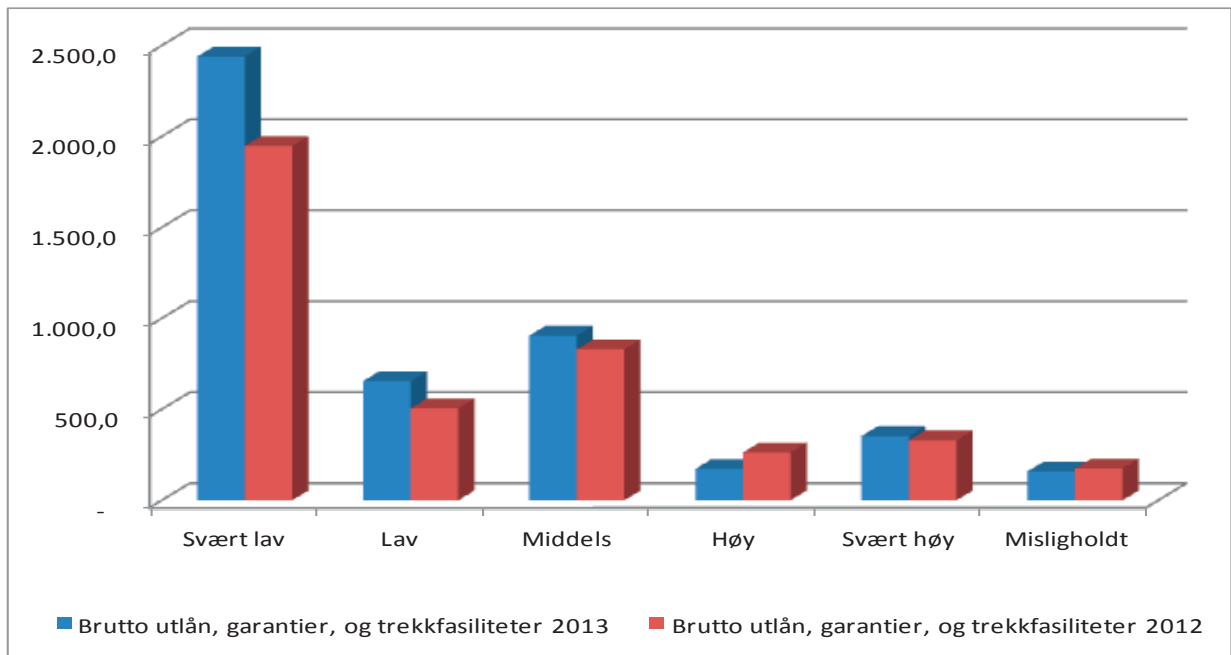
6. RISIKOVURDERING AV BALANSEN

6.1. Kredittrisiko

Kredittrisikoen er den desidert største risikofaktoren knyttet til den virksomhet som banken driver.

Fordelingen av utlån til personmarkedet og bedriftsmarked er i 2013 endret fra 69/31 til 71/29 inklusiv eksponeringen mot Boligkreditt, som er innenfor målet i strategiplanen. Banken har pr. 31.12.2013 ingen engasjement som i henhold til Finanstilsynets retningslinjer rapporteres som store engasjement. Bankens interne målsetting er at summen av store engasjement ikke skal utgjøre mer enn 80 % av ansvarlig kapital.

Porteføljesystemet, Porto, måler utviklingen av kredittrisikoen i bankens portefølje, jmf. note 14 G. Noten viser at kredittrisikoen i porteføljen er forbedret i 2013. Andel utlånsvolum i de tre beste risikoklassene er økt fra 81 % til 85 %, og tilsvarende redusert i de tre dårligste risikoklassene. Styrets vurdering er at kredittrisikoen ligger godt innenfor bankens evne til å bære tap basert på opparbeidet egenkapital.

6.2. Tap på utlån og garantier

Tap på utlån er bokført med 12,6 mnok mot 5,2 mnok i 2012. Det utgjør 0,29 % av brutto utlånsportefølje pr. 31.12.2013 (0,14 % pr. 31.12.2012).

Banken har kvartalsvis gjennomgått misligholdte, tapsutsatte og større engasjement både på person- og bedriftsmarked med henblikk på tap i porteføljen. Det har vært ført løpende avsetninger for slike tap.

De gruppevis nedskrivningene er i perioden redusert med 4,0 mnok til 21 mnok. Ved fastsettelse av størrelsen på gruppevis avsetninger legger banken til grunn beregninger gjort av SpareBank 1 Kompetansesenter for kredittmodeller(KFK). KFK hensyntar i sine modeller negativ migrasjon mellom risikoklasser uttrykt som forventet tap, hvor all kundeinformasjon hentes fra bankens risikoklassifiseringsmodeller som baserer seg på historiske liknings- og regnskapsdata. I tillegg vektlegges endringer i de økonomiske rammebetingelsene. På bakgrunn av endringer i disse faktorene estimerer KFK bankens gruppevis avsetninger.

Samlede tapsavsetninger utgjør nå 1,34 % av brutto utlån mot 1,83 % for 2012. Gjennomsnittet for norske sparebanker av sammenlignbar størrelse var på 0,77 % pr. 31.12.2012. Bankens avsetninger er således godt over dette nivået, noe som avspeiler en større risiko enn gjennomsnittet.

70 % av misligholdt utlånsvolum er eldre enn 9 måneder. Dette er engasjement der arbeidet med realisasjon av sikkerhetene tar lang tid. Det er derfor sannsynlig at banken vil synliggjøre noe høyere mislighold enn bransjen for øvrig inntil disse sikkerhetene er realisert og engasjementene innfridd.

Styret vurderer at de foretatte avsetninger er tilstrekkelige.

Et normalisert tap for banken vil trolig ligge i intervallet 0,25 % til 0,40 % av

brutto utlån pr. år. Tilsvarende for sammenlignbare banker var i 2012 på 0,21 %. Slik vi ser de økonomiske fremtidsutsiktene, kan det forventes et tapsnivå innenfor normaltap de neste årene.

6.3. Overtatte eiendeler

Banken har i forbindelse med engasjementssikringsarbeid overtatt eiendommer til en verdi av 52,1 mnok, jmf. note 14 K.

6.4. Markedsrisiko verdipapirer

Obligasjonsbeholdningen er økt fra 152 mnok til 340 mnok gjennom året, i forbindelse med at banken tilpasser seg nye likviditetskrav.

Beholdningen av aksjer, andeler og egenkapitalbevis er økt fra 157 mnok til 175 mnok i 2013.

Våre anleggsaksjer er i all hovedsak strategiske aksjeposter i selskaper innenfor SpareBank 1 Alliansen.

Det er inntektsført utbytte med 7,7 mnok fra Samarbeidende Sparebanker AS. Dette er utbytte fra SpareBank 1 Gruppen AS for 2011 hvor eierskapet går via Samarbeidende Sparebanker AS. Bankens eierandel i SpareBank 1 Gruppen AS utgjør indirekte 1,38 % ved årsskiftet.

Renterisikoen ved innlån og plasseringer er holdt på et lavt nivå ved at posisjonene i hovedsak er korte renter (3 måneders NIBOR).

Volumet av fastrentelån er økt fra 263 mnok til 274 mnok i 2013. Dette volumet er ikke rentesikret.

6.5. Likviditetsrisiko

Det er i de senere år lagt vekt på å redusere likviditetsrisikoen i banken. Dette særlig ved at låneforfall og motparter ved innlån er spredt og at kredittlinjer er etablert hos flere aktører.

Pengemarkedet og kredittmarkedene både nasjonalt og internasjonalt er preget av usikkerhet knyttet til høy statsgjeld både i Eurosonen og USA. Refinansieringsrisikoen er redusert i 2013, og vurderes som moderat i en kort horisont.

Balanseveksten i 2013 inklusiv eksponeringen i Boligkreditt er på 1.276 mnok. På egen balanse er veksten 979 mnok. Fundingbehovet er primært drevet av utlånsveksten, som har vært på i alt 906 mnok. I tillegg er likvider og verdipapirbeholdningen økt med 350 mnok. De viktigste finansieringskildene har vært SpareBank 1 Boligkreditt, som har finansiert 296 mnok av veksten, innskuddsveksten på 805 mnok, økning i obligasjonsgjelden på 127 mnok og resultattilførsel for 2013 med 45 mnok.

En finansieringskilde som reduserer refinansieringsrisikoen er overføring av boliglånsportefølje til SpareBank 1 Boligkreditt AS, som er direkte eid av alliansebankene.

Det er inngått en samarbeidsavtale i SpareBank 1 Alliansen som forplikter de enkelte bankene til å bistå øvrige banker i alliansen ved eventuelle finansieringsproblemer. I 2013 har denne avtalen ikke medført eksponering.

Vårt refinansieringsbehov i 2014 er på 256mnok. Jfr. note 21. Vi forventer at bankenes fundingkostnader i obligasjonsmarkedet i et 3-5 års perspektiv, vil ligge på 75 - 125 basispunkter over 3 mnd. Nibor, avhengig av løpetid på obligasjonene.

6.6. Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er definert som "risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser".

Med bakgrunn i de nye kapitalkravsreglene er det utviklet en modul som er bankens verktøy for å kartlegge og vurdere bankens risiki.

Beregningsgrunnlaget for minstekravet til kapitaldekning er 15 % av gjennomsnittlig inntekt de 3 siste år multiplisert med 12,5.

Kapitalforskriften § 42-1 inneholder nærmere bestemmelser om hvilke poster som inngår i inntektsbegrepet.

Styrets vurdering er at bankens operasjonelle risiko er innenfor akseptable rammer.

7. DRIFTSRESULTATET

Resultatet etter skatt utgjør 45,2 mnok. Dette utgjør 0,94 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital. For 2012 var tilsvarende tall 37,1 mnok og 0,88 %.

Provisjonsinntektene utgjør 0,89 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital. I 2012 var tilsvarende nøkkeltall på 0,80 %.

Egenkapitalavkastningen etter skatt ble 9,1 % mot 8,1 % i 2012.

8. DISPONERING AV OVERSKUDD

Regnskapet er gjort opp under forutsetning av videre langsiktig drift. Styret foreslår slik disponering av årets overskudd på kroner 45.182.292,-:

Overført gavefond:	kr 750.000,-
Overført Sparebankens fond:	kr 44.432.292,-

Egenkapitalen blir ved årets slutt etter dette 518 mnok mot 473,4 mnok i fjor.

Kapitaldekningen utgjør nå 15,56 % mot 16,91 % for 2012. Kapitaldekningen for 2013 er beregnet ut fra Basel II regelverket.

Konsolidert kapitaldekning er på 13,45 %, jfr. note 23. Dette er godt over Finanstilsynets krav på 9 %, i henhold til eget brev fra Finanstilsynet til alle bankene.

9. SAMFUNNSANSVAR, ORGANISASJON, MILJØ OG STYRENDE ORGANER

9.1. Samfunnsansvar

Banken har siden etableringen i 1860 drevet sin virksomhet med tanke på å dekke lokalsamfunnets behov for banktjenester.

I bankens strategidokument synliggjør forretningsideen, målbildet og løftene hvordan banken definerer sin rolle i lokalsamfunnet.

Det er en økende bevissthet i næringslivet om at bedrifter har ansvar i samfunnet utover det å skape bedriftsøkonomiske overskudd. Både internasjonalt og nasjonalt er det en trend at virksomhetene utvikler egne strategier for samfunnsansvar, kalt CSR (Corporate Social Responsibility).

Sparebankene har sitt fundament i det lokalsamfunnet de er en del av og har derfor et spesielt ansvar i forhold til dette.

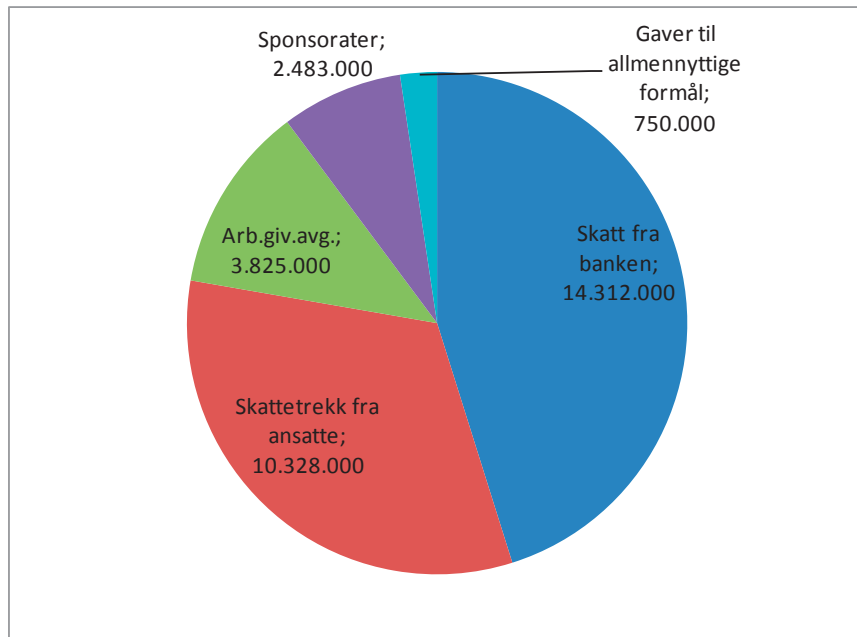
De etiske retningslinjene i banken skal sammen med hvitvaskingsreglene fungere som et rammeverk for bankens ansatte for å sikre bekjempelse av kriminell aktivitet og korrupsjon.

Banken har så langt ikke utarbeidet egne retningslinjer for samfunnsansvar.

Banken bidrar aktivt gjennom engasjement i Midt-Gudbrandsdal Næringshage, Midt-Gudbrandsdal Næringsforening og verdiskaping sammen med våre kunder til lokal næringsutvikling.

I tillegg bidrar banken betydelig i forhold til å støtte lokalt kulturliv, idrettslag og foreninger.

9.2. Organisasjon

Ved utgangen av 2013 hadde banken en bemanning på 57,3 årsverk fordelt på 62 ansatte. Antallet inkluderer årsverk til vaktmester og renhold med til sammen 1,30 årsverk. De ansatte fordeler seg på 37 kvinner og 25 menn. Bankens ledergruppe er uendret med kjønnsfordeling 1 kvinne og 5 menn.

Banken er i en fase hvor mange av de ansatte når førtids- og pensjonsalder og det er påbegynt nyrekruttering for erstatning av de som velger å slutte eller trappe ned. Det er således ansatt flere nye medarbeidere i 2013, og flere vil følge.

Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere (AFR) er en nasjonal autorisasjonsordning som fremmer og sikrer nødvendig kunnskap, holdninger og ferdigheter hos finansielle rådgivere. Dette gjøres ved at rådgiverne må dokumentere sin kompetanse gjennom en kunnskapsprøve og en omfattende praktisk prøve.

Målet er å styrke kvaliteten på finansiell rådgivning overfor kunder. At alle som arbeider innenfor feltet finansiell rådgivning har den nødvendige kompetanse og etterlever god rådgivningsskikk er av avgjørende betydning for kundene.

Ordningen har i dag mer enn 6.600 autoriserte finansielle rådgivere og omtrent 150 tilsluttede bedrifter. SpareBank 1 Gudbrandsdal er tilsluttet ordningen og har 23 autoriserte rådgivere, samt tre under utdanning.

Fra 1.1.2012 ble det også innført en godkjenningsordning for selgere av skadeforsikring. Banken har 17 rådgivere som har gjennomført godkjenningsordningen, samt fem som starter utdanning i 2014.

Det gjennomsnittlige sykefraværet gikk fra 6,62 % i 2012 til 5,6 % i 2013. I 4. kvartal var sykefraværet 3,85 %. Vi har ikke hatt sykefravær som følge av ulykker på arbeidsplassen.

Banken jobber målrettet for å minimalisere sykefraværet bl.a. ved å legge til rette for at de ansatte gjennom muligheten for trening skal få økt trivsel på arbeidsplassen. Gjennom deltakelse i Inkluderende Arbeidsliv (IA) og god oppfølging fra lederne arbeides det kontinuerlig for å øke friskhetsgraden. SpareBank 1 Gudbrandsdal har utarbeidet en egen seniorpolitikk som har som formål å tilby medarbeiderne ulike tiltak tilpasset den enkeltes livssituasjon som i sum skal gi bankens medarbeidere en bedre hverdag og sikre økt avgangsalder.

Styret legger til grunn at alle ansatte har like muligheter og at ingen behandles i strid med diskrimineringsloven. Dette omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering. Samarbeidet med de ansattes tillitsvalgte fungerer godt.

9.3. Miljø og likestilling

Banken driver ikke virksomhet som forurensar det ytre miljø ut over hva som er vanlig for kontorarbeidsplasser.

Banken skal gi alle ansatte de samme muligheter for faglig og personlig utvikling, lønn og karriere.

9.4. Bankens organer

Kjønnsfordelingen i bankens styrende organer er slik:

Forstandskapet:	7 kvinner og 9 menn
Styret:	2 kvinner og 4 menn
Kontrollkomité:	2 kvinner og 2 menn
Valgkomitéer:	2 kvinner og 7 menn

10. FRAMTIDSUTSIKTER

I Norge forventer vi at økonomien fremover vil preges av lavere aktivitet og lavkonjunktur. Investeringene i oljeutvinning vil etter flere år med høy vekst falle til 5 % vekst i 2014. Dette vil bidra til at fastlandsøkonomien som leverer til oljesektoren vil forvente lavere produksjonsvekst. Dette vil trolig slå bredt inn i flere sektorer av norsk næringsliv. På den andre siden vil de eksportrettede næringene oppleve at en svakere norsk krone vil styrke konkurranseevnen. Dette i kombinasjon med en ekspansiv finanspolitikk vil bidra til å begrense lavkonjunkturen.

I kjølvannet av finanskrisen har regulatoriske myndigheter kommet med flere tiltak overfor banknæringen som skal bidra til å hindre nye finansielle ubalanser.

Det viktigste tiltaket så langt har vært nye retningslinjer for boliglånsfinansiering, som bl.a. medfører krav om 15 % egenkapitalandel ved boligkjøp og 5 % rentebuffer. Disse retningslinjene har utvilsomt bidratt til å dempe kreditt- og boligprisveksten. Effekten av retningslinjene er i tillegg at mange yngre boligkjøpere stenges ute fra boligmarkedet.

Innføring av Basel III regelverket for bank og finansbransjen har nå tatt form og fases inn over en tre til fem års periode. Kravet til egenkapital øker betydelig, samtidig som at en større andel av egenkapitalen skal være ren kjernekapital.

Disse nye kravene vil bidra til mer solide banker, men også til at kreditt vil bli vanskeligere tilgjengelig og dyrere for både bedrifter og husholdninger.

I banken ser vi at kundens adferd er i ferd med å endres. Ferske undersøkelser viser at kontaktfrekvensen i bankkontoret har avtatt betydelig. Nettbank, telebank, minibank, betalingsterminaler og mobilbank har overtatt mange av de daglige gjøremålene. Når kontaktfrekvensen blir lavere, er det desto viktigere de gangene vi møter kundene i banken eller i andre distribusjonskanaler, at vi oppleves som relevante, kompetente, imøtekommende og løsningsorienterte.

Med nye kapitalkrav og endret kundedadferd vil lave kostnader utvilsomt bli et konkurransefortrinn.

Banken har de siste årene, og spesielt i 2013 opplevd stor kundetilstrømning. I løpet av de siste 5 årene er bankens forvaltningskapital økt fra 3,7 mrd til 6,5 mrd. og egenkapitalen har i samme periode økt fra 338 mill til 518 mill. Dette er et resultat av flere faktorer som inntreffer i samme tidsrom:

Fokus på verdier

Alle viktige beslutninger skal være i tråd med verdiene nær, dyktig og fremtidsretta.

Alliansesamarbeidet

Alliansesamarbeidet er en forutsetning for at vi kan konkurrere lokalt med de store nasjonale og internasjonale konkurrentene i vårt eget markedsområde. I alliansesamarbeidet har vi et forpliktende samarbeid om teknologi, produktutvikling, innkjøp og merkevarebygging. Uten dette samarbeidet ville vi ikke vært konkurransedyktige som totalleverandør av finansielle tjenester.

Fokus på de viktigste driverne av kundetilfredshet

Vi skal være dominerende på tilgjengelighet og differensierende på service, og vi jobber kontinuerlig for å øke prestasjonene våre på disse områdene.

Ambisjoner og konkurranseinstinkt

Vi har satt oss høye mål og stimulerer hverandre hver dag til å måle oss mot de beste. Vi har en organisasjon med offensive ansatte som blir drevet av å konkurrere og er stolte av arbeidsplassen sin.

Framtida vil også by på gode forretningsmuligheter. Vi har også et forsprang innenfor distribusjon av betalingsløsninger på mobile flater.

Til tross for de nedslående resultatene fra Nærings NM er det likevel grunn til en viss optimisme. Vi står overfor et tiår med store infrastrukturprosjekter på både vei og bane, samt kraftutbygginger i flere vassdrag. Vi forventer at dette vil bidra til verdiskaping for bygdene og byene våre.

Konkurransesituasjonen er utfordrende, men med utgangspunkt i høy kundetilfredshet har vi et godt utgangspunkt for å styrke relasjonene til våre eksisterende kunder samt vinne markedsandeler.

Gjennom våre verdier nær, dyktig og fremtidsretta, skal vi være tilstede der kunden er og drive en langsiktig rådgivning med kompetente ansatte. Vi skal opprettholde og styrke vår deltakelse i lokale foreninger og aktiviteter, spesielt rettet mot barne- og ungdomsarbeid.

Styret vil takke bankens ansatte for innsatsen. Takk også til bankens øvrige tillitsvalgte i forstanderskap og komitéer.

Sist men ikke minst en særlig takk til bankens kunder.

SpareBank 1 Gudbrandsdal

Vinstra, den 21. februar 2014

Pål Egil Rønn
styreleder

Morten Randen
nestleder

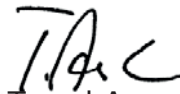
Guro Selfors Lund
styremedlem

Liv Bjerke
styremedlem

Jan Tore Meren
styremedlem

Trond Amundsen
styremedlem

Per Ivar Kleiven
administrerende banksjef

ÅRSREGNSKAP 2013

21. februar
2014

Årsregnskap 2013 for SpareBank 1 Gudbrandsdal med noter og
kontantstrømoppstilling

11. RESULTATREGNSKAP OG BALANSE

RESULTATREGNSKAP	Noter	2013	2012
Renteinntekter		204.414	186.023
Rentekostnader		105.521	101.387
Netto renteinntekter	4	98.893	84.636
Provisjonsinntekter	5	42.472	33.757
Provisjonskostnader	5	3.963	3.293
Annen driftsinntekt	6	2.034	2.197
Netto provisjons- og andre inntekter		40.543	32.661
Utbytte	7	10.461	10.433
Netto verdiendring og gevinst/tap (-) på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	8	2.600	2.233
Netto avkastning på finansielle investeringer		13.061	12.666
Sum inntekter		152.497	129.963
Lønn, pensjon og andre personalkostnader	9,18	40.218	36.885
Administrasjonskostnader	10	19.366	18.034
Ordinære avskrivninger	10,12	3.282	2.965
Annen driftskostnad	10	15.233	17.589
Sum driftskostnader		78.099	75.473
Driftsresultat før tap		74.398	54.490
Tap på utlån og garantier	14	12.559	5.249
Tap (-)/ gevinst på verdipapirer som er anleggsmidler	16	-775	-100
Resultat av ordinær drift før skatt		61.064	49.141
Skattekostnad	11	15.882	12.009
Resultat av ordinær drift etter skatt		45.182	37.132
Overføringer og disponeringer			
Overført til sparebankens fond		44.432	36.632
Overført til gavefond og/eller gaver		750	500
Sum disponeringer	22	45.182	37.132

BALANSE	Noter	2013	2012
EIENDELER			
Kontanter og fordringer på sentralbanker		115.047	18.197
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	13	198.003	152.491
Brutto utlån til og fordringer på kunder	14	4.311.323	3.701.907
-Nedskrivninger på individuelle utlån	14	-36.799	-42.543
-Nedskrivninger på grupper av utlån	14	-21.000	-25.000
Sum netto utlån og fordringer på kunder		4.253.524	3.634.364
Overtatte eiendeler	14	52.097	43.840
Obligasjoner og sertifikater	15,19	339.753	152.204
Aksjer og egenkapitalbevis	16	94.362	66.086
Andeler i selskap med delt ansvar	16	696	696
Aksjer i felleskontrollert virksomhet	16	74.974	85.462
Aksjer i datterselskap	16	4.820	4.677
Aksjer i tilknyttede selskaper	16	0	0
Utsatt skattefordel	11	1.361	2.601
Varige driftsmidler	12	49.964	53.127
Andre eiendeler		3.208	8.365
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	18	42.066	28.558
SUM EIENDELER		5.229.875	4.250.668
GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD			
Gjeld til kredittinstitusjoner	21	0	75.000
Innskudd fra og gjeld til kunder	20	3.653.271	2.848.122
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	21	1.022.135	819.645
Betalbar skatt	11	14.206	11.608
Annen kortsiktig gjeld		10.652	9.956
Påløpte kostnader og mottatt ikke opptjente inntekter		10.792	10.957
Pensjonsforpliktelser	18	945	1.938
SUM GJELD		4.712.001	3.777.226
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital:			
Sparebankens fond		517.874	473.442
SUM EGENKAPITAL	22,23	517.874	473.442
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		5.229.875	4.250.668
Poster utenom balansen:			
Garantier	25	106.790	111.711
Andre forpliktelser og betingede forpliktelser	26	76.300	79.303

Vinst, 31. desember 2013

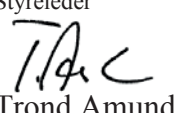
21. februar 2014

Pal Egil Rømm Morten Randen Liv Bjerke Guro Selfors Lund Jan Tore Meren
Styreleder Nestleder

Trond Amundsen Per Ivar Kleiven
Adm. banksjef

12. NOTER

12.1. Note 1 Generell informasjon

SpareBank 1 Gudbrandsdal har forretningsadresse og hovedkontor på Vinstra. Banken har avdelingskontor på Hundorp, Lillehammer, Otta og Ringeby.

Bankens organisasjonsnummer i Foretaksregisteret er 937 888 104 og vi opererer i Norge og reguleres av norsk rett.

SpareBank 1 Gudbrandsdal har to datterselskap; Eiendomsmegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal AS og Rondablikk Drift AS. Det henvises til note nr. 16 for mer informasjon.

Det er ikke utarbeidet konsernregnskap inkludert datterselskapene. Begrunnelsen for dette er at Rondablikk Drift AS er et midlertidig eie i påvente av salg, mens de økonomiske størrelsene i Eiendomsmegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal AS ikke er av en slik størrelse at de vil påvirke bankens resultater eller balanse i vesentlig grad.

Bankens virksomhet er vurdert som en samlet virksomhet, dvs. ett segment.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i tusen kroner med mindre noe annet er angitt.

12.2. Note 2 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet etter regnskapslovens regler samt årsregnskapsforskriften for bank og gjeldende norske regnskapsstandarter og forskrifter.

Inntektsføring og kostnadsføring

Renteinntekter- og kostnader

Innbetalte renter inntektsføres, mens utbetalte renter bokføres på betalingstidspunktet.

Opptjente renteinntekter inntektsføres og bokføres som eiendeler i balansen, mens påløpte ikke forfalte rentekostnader kostnadsføres og bokføres som gjeld i balansen.

Provisjonsinntekter- og kostnader

Provisjonsinntekter- og kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Honorar og gebyr ved formidling av finansielle instrumenter (garantier og lignende) som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres løpende i perioden. Etableringsgebyr for slike poster resultatføres på transaksjonstidspunktet.

Utlån og garantier

Banken vurderer sine utlån etter utlånsforskriften av 21. desember 2004. Utlån vurderes til virkelig verdi. Utlån i senere perioder etter etableringstidspunktet vurderes til amortisert kost med anvendelse av effektiv rentemetode. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalte avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall gitt en inntruffet tapshendelse. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånet.

Fastrenteutlån til kunder regnskapsføres som øvrige utlån. Informasjon om beregnet markedsverdi på utlånene opplyses i egen note (se note 14).

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt, og rapporteres som dette, når forfalte avdrag og renter ikke er betalt 90 dager etter forfall. Det samme gjelder for rammekreditter som er overtrukket. Utlån og andre engasjement som ikke er misligholdte, men hvor situasjon til selskapet gjør det sannsynlig at banken påføres tap, klassifiseres som tapsutsatte.

Før kvartalsskifter blir bedriftsengasjement over nærmere angitt størrelse og i de tre dårligste risikoklasser vurdert. I tillegg kontrolleres engasjement uansett risikoklasse der det er vesentlig avvik mellom engasjementets størrelse og sikkerhetsverdier. De to dårligste risikoklasser omfatter engasjement som er misligholdt eller hvor det allerede er gjennomført individuell tapsavsetning.

For personengasjement blir vesentlige engasjement i de to dårligste klassene vurdert. I tillegg kontrolleres andre engasjement hvor det vurderes å foreligge usikkerhet.

Nedskrivning for tap på utlån foretas når det foreligger objektive indikasjoner for at et lån til kunde eller en gruppe av utlån til kunder har verdifall.

Individuelle nedskrivninger foretas dersom det foreligger en objektiv indikasjon på redusert kredittkvalitet hos kunden. Dersom banken har bevilget flere lån til samme kunde, vil en engasjementsvurdering være å betrakte som en individuell vurdering. Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets effektive rente. Verdi av pantsikkerhet fastsettes til antatt realisasjonsverdi på forventet fremtidig realisasjonstidspunkt. Den effektive renten som benyttes er lånets effektive rente før objektive indikasjoner på verdifall ble identifisert.

Nedskrivninger reverseres helt eller delvis når verdifallet anses å være helt eller delvis bortfalt. Når banken konstaterer tap på engasjement som det tidligere er gjennomført individuelle nedskrivninger på, blir hele tapet rapportert som konstatert i perioden, mens den individuelle nedskrivningen blir tilbakeført. Innkomne beløp på tidligere avskrevne engasjement, rapporteres som reduksjon i tap på utlån og garantier.

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall vurderes samlet i grupper. Utlån som er vurdert individuelt, men hvor nedskrivning ikke er foretatt, blir også vurdert i grupper. Vurderingen baseres på objektive indikasjoner for verdifall som har inntruffet på balansedagen og som kan knyttes til gruppen. Gruppene er definert som utlån med like risiko- og verdiegenskaper basert på inndeling av kundene etter hovedsektorer eller hovednæringer samt risikoklasse. Beregning av nedskrivningsbehov foretas per kundegruppe med utgangspunkt i estimerer for konjunktursituasjonen samt tapserfaring for de respektive kundegruppene. Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen.

Individuelle og gruppevise nedskrivninger resultatføres som tap på utlån og garantier.

Overføring av låneporteføljer til SpareBank1 Boligkreditt AS

Låneporteføljen føres ut av balansen på det tidspunktet reell risiko vedrørende utlånene er overført og kontroll over rettighetene til utlånene er bortfalt. Pr 31.12.2013 utgjorde porteføljen overført til boligkreditt 1.196 mill kr (900 mill kr forrige årsskifte).

Vår eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt er ved årsskifte 0,69 % (0,56 % forrige årsskifte)

Aksjer i felleskontrollert virksomhet

Investering i felleskontrollerte virksomheter er regnskapsført til historisk kostpris. Nedskrivning til virkelig verdi skjer dersom verdifallet anses for å være varig, og virkelig verdi er lavere enn historisk kostpris. Eventuelle nedskrivninger blir reversert i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Utbytte fra felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres det året det mottas.

Aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis

Ikke børsnoterte aksjer og andeler i deltagerlignede selskaper er klassifisert som anleggsmidler og vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi pr post. Eventuelle nedskrivninger blir reversert i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis som er notert på børs er klassifisert som omløpsmidler. Disse behandles regnskapsmessig som en portefølje, og til laveste verdi av opprinnelig anskaffelseskost og børskurs pr 31.12.2013 for hele porteføljen. Vår beholdning består kun av papirer som er notert på Oslo Børs, og anses å være lett omsettelige og med god likviditet, og blir derfor behandlet som en portefølje.

Obligasjoner og sertifikater

Obligasjoner og sertifikater er klassifisert som omløpsmidler. Disse behandles som en portefølje og til laveste verdi av opprinnelig anskaffelseskost og børskurs pr 31.12.2013.

Egenutstedte obligasjoner

Beholdningen av egne utstedte obligasjoner er nettoført mot obligasjonsgjelden til pålydende verdi. Banken har ved utgangen av 2013 44 mill kr av egne obligasjoner i beholdning.

Eiendom, anlegg og utstyr

Investeringer i eiendom, anlegg og utstyr balanseføres til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte av- og nedskrivninger. Anskaffelseskosten inkluderer utgifter for å anskaffe eiendelen. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold resultatføres. Øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler blir balanseført. Avskrivningene starter når eiendelene er klare for bruk. Avskrivningene er lineært fordelt over driftsmidlenes økonomiske levetid.

Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler som overtas i forbindelse med inndrivelse av engasjementer, og som er ment for rask realisasjon, regnskapsføres i balansen som omløpsmidler. Eiendelene vurderes til antatt realisasjonsverdi på overtakelsestidspunktet. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tap/reduksjon i tap på utlån.

Skatter

Overskuddsskatt blir beregnet etter ordinære skatteregler. Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Ved beregning pr 31.12.13 er ny skattesats på 27 % lagt til grunn, mens den for året før utgjorde 28 %. Utsatt skattefordel vil bare bli balanseført i den grad det er sannsynlig at fordelene vil bli realisert i fremtiden.

I skyldig betalbar skatt i balansen er det gjort fradrag for 28 % av avgitt konsernbidrag til datterselskap.

I tillegg til overskuddsskatt betaler banken formuesskatt til staten med 0,3 %. Skatten inngår i betalbar skatt.

Gjeld

Verdipapirgjeld omfatter utstedte sertifikater og obligasjoner og disse er vurdert til pålydende justert for over-/underkurs.

Øvrig gjeld er bokført til opptakskurs (pålydende).

Pensjoner

Bankens pensjonsordninger behandles regnskapsmessig i henhold til Internasjonal Regnskapsstandard for pensjoner (NRS 6).

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader for ytelsesbaserte pensjonsordninger beregnes etter forsikringsmessige prinsipper av uavhengig aktuar. Pensjonskostnaden, som er et nettobeløp, består av periodens pensjonsopptjening for de ansatte, rentekostnad av beregnet pensjonsforpliktelse, forventet avkastning på pensjonsmidlene, samt påslag for arbeidsgiveravgift. Nåverdien av fremtidige brutto pensjonsforpliktelser sammenholdes med virkelig verdi av innbetalte og oppsparte midler. Nåverdien av fremtidige definerte ytelser beregnes ved å diskontere fremtidige utbetalinger ved bruk av rentesatsen for norske statsobligasjoner. Estimatavvik behandles etter prinsippet for korridor slik at avvik utover 10 % resultatføres, mens det resterende justerer netto i balansen.

Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimerer på en rekke parametere. Det henvises til note 18 for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn.

AFP ordning i privat sektor

Fra 1.1.2011 er det innført nye regler for AFP i privat sektor. Ny AFP ordning skal finansieres med premier fra alle arbeidsgiverne med en prosentandel av lønn. Dette i motsetning til gammel ordning hvor den enkelte bank betalte en egenandel på 60 -100 % ved AFP uttak for bankens ansatte.

Ny AFP ordning er ansett å være en ytelsesbasert ordning. Administrator har pr i dag ikke beregnet forventet over- eller underdekning for ordningen som helhet, og av den grunn vil ny AFP ordning måtte behandles som en innskuddsordning. Årspremien bokført som kostnad i 2013 utgjør 2,0 % av et nærmere bestemt grunnlag. Det er anslått at dette vil stige til 2,2 % for neste år.

Den gamle AFP ordningen ga en pensjonsforpliktelse tilsvarende nåverdi av opptjent andel av forventede fremtidige egenandeler. Banken må fortsatt betale egenandel for AFP pensjonister som har gått av på gammel AFP – ordning. Denne forpliktelsen er det beregnet pensjonsforpliktelse for, og er ført som en usikret pensjonsforpliktelse tilsvarende som tidligere år (se note 18).

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse.

Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Finansielle derivater

Banken har ingen produkter som defineres under gruppen finansielle derivater.

Bruk av estimat i utarbeidelsen av årsregnskapet

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og opplysninger om potensielle forpliktelser. Dette gjelder særlig nedskrivninger på utlån. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Estimater og de underliggende forutsetningene vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hvis endringene også gjelder fremtidige perioder fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metode. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på banker uten oppsigelsesfrist.

12.3. Note 3 Finansiell risikostyring

Overordnet ansvar og kontroll

Risikostyring i SpareBank 1 Gudbrandsdal er en prosess for å identifisere, håndtere og følge opp risiki slik at samlet risikoeksponering er i samsvar med bankens valgte risikoprofil. Risikostyringen skal støtte opp under strategisk utvikling og måloppnåelse for derved å medvirke til finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risiki som driver inntjeningen
- Å tilstrebe optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi, dog slik at de til enhver tid strategiske kapitalmål oppfylles

- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av mulig synergi og diversifiseringseffekter

Styret skal påse at SpareBank 1 Gudbrandsdal har en ansvarlig kapital som er forsvarlig i forhold til ønsket risikoprofil og myndighetsfastsatte krav. Styret fastsetter de overordnede prinsippene for risikostyring, herunder mål, rammer, fullmakter og retningslinjer. Administrerende banksjef er ansvarlig for å etablere en forsvarlig risikostyring. Dette betyr at administrerende banksjef er ansvarlig for at det innføres effektive risikostyringsfunksjoner- og systemer, og at risikoeksponeringen overvåkes. De ulike avdelingene er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde og skal påse at risikostyring- og eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt.

Controller er ansvarlig for å videreutvikle bankens rammeverk for helhetlig risiko- og kapitalstyring, herunder risikopolicy / -strategier, metoder, modeller og systemer i henhold til anerkjente prinsipper. I tillegg er controller ansvarlig for overordnet risikoovervåkning og periodisk risikorapportering til styret.

SpareBank 1 Gudbrandsdal sin risiko tallfestes blant annet gjennom beregning av forventet tap og risikojustert kapital. For beregning av kredittrisiko benyttes modell utviklet av SpareBank 1-alliansen. Modellen tar utgangspunkt i statistiske beregninger og baserer seg på at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap. Beregning av risikojustert kapital for øvrige risikotyper baserer seg i større grad på kvalitative metoder.

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer SpareBank 1 Gudbrandsdal på, så som:

- Strategisk målbilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Kapitalstyring (inkl avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Nedenfor er det gitt en nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittrisiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Kredittrisiko

Den største finansielle risikoeksponeringen til SpareBank 1 Gudbrandsdal er kredittrisiko i utlånsporteføljen. Kredittrisiko er risikoen for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke har evne og/eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Styret gjennomgår årlig bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje, bransje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til administrerende banksjef

innenfor visse rammer. Administrerende banksjef kan videredelegere fullmakter. De delegerte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

SpareBank 1 Gudbrandsdal bruker statistiske modeller utviklet i Sparebank 1-alliansen som grunnlag for beregning av risiko og kategorisering av kredittporteføljen. Med bakgrunn i modellene kategoriseres kundene i følgende undergrupper; svært lav, lav, middels, høy og svært høy risiko, samt misligholdte engasjementer. Banken etterstreber å prise kredittrisiko og har etablert prismatriser basert på risikoklassifiseringssystemet. Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår jevnlig bankens finansstrategi hvor det fastsettes rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer, samt maksimalrammer for eksponering per bransje og per utsteder.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i renter og aksje-/verdipapirkurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i verdipapirer og som følge av fundingaktiviteten. Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer.

SpareBank 1 Gudbrandsdal sine posisjoner i forhold til rammer rapporteres periodisk til styret og ledelsen. Styret har vedtatt rammer for den totale renterisiko. For aksjerisiko (utenom investeringer i strategiske plasseringer) er det etablert maksimalrammer mot aksjemarkedet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at SpareBank 1 Gudbrandsdal ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader. Banken styrer sin likviditetsrisiko gjennom måltall for kundeinnskudd i forhold til brutto utlån til kunder, andel langsiktig kapitalmarkedsfinansiering og krav til egenkapital, samt krav til lengden på den tidsperioden hvor banken skal være uavhengig av ny finansiering fra markedet. I praksis skjer likviditetsstyringen gjennom likviditetsprognoser, valg av løpetid på bankens innlån, inngåelse av avtaler om trekkrettigheter, overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS og deponering av verdipapirer mot låneadgang i Norges Bank. Vi viser til note 24.

12.4. Note 4 Netto renteinntekter

	2013	2012
Renteinntekter		
Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3.981	3.566
Renter av utlån til og fordringer på kunder	195.977	178.485
Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer	4.456	3.972
Sum renteinntekter	204.414	186.023
Rentekostnader		
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	127	2.067
Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	72.437	67.272
Renter på utstedte verdipapirer	30.663	32.048
Avgifter til bankenes sikringsfond	2.294	-
Andre renteutgifter		-
Sum rentekostnader	105.521	101.387
Sum netto renteinntekter	98.893	84.636

12.5. Note 5 Netto provisjonsinntekter

	2013	2012
Provisjonsinntekter		
Garantiprovisjon	1.644	1.565
Verdipapiromsetning og forvaltning	1.159	1.005
Forsikringstjenester	10.867	11.153
Betalingsformidling	14.504	13.251
Boligkreditt	13.623	6.276
Andre provisjonsinntekter	675	507
Sum provisjonsinntekter	42.472	33.757
Provisjonskostnader		
Betalingsformidling	3.679	3.201
Andre gebyrer og provisjonskostnader	284	92
Sum provisjonskostnader	3.963	3.293
Sum netto provisjonsinntekter	38.509	30.464

12.6. Note 6 Andre driftsinntekter

	2013	2012
Driftsinntekter faste eiendommer	1.396	1.150
Andre driftsinntekter	638	1.047
Sum andre driftsinntekter	2.034	2.197

12.7. Note 7 Utbytte

	2013	2012
Inntekter fra aksjer, andeler og egenkapitalbevis	1.698	1.058
Inntekter fra felleskontrollert virksomhet	7.703	7.846
Inntekter fra datterselskap	1.060	1.529
Sum utbytte fra verdipapirer med variabel avkastning	10.461	10.433

12.8. Note 8 Netto verdiendring på verdipapirer

	2013	2012
Netto realiserte verdiendring på sertifikater og obligasjoner	165	-9
Netto urealiserte verdiendring på sertifikater og obligasjoner	596	1.701
Netto realiserte verdiendring på aksjer, aksjefond og EK bevis	1.143	723
Netto urealiserte verdiendring på aksjer, aksjefond og EK bevis	312	-312
Netto inntekter/ kostnader (-) på valuta og finansielle derivater	384	130
Sum netto verdiendring på verdipapirer	2.600	2.233

12.9. Note 9 Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

	2013	2012
Lønn	31.877	28.840
Pensjoner (note 18)	3.572	3.156
Sosiale kostnader	4.769	4.889
Sum personalkostnader	40.218	36.885

Ansatte	2013	2012
Antall årsverk pr. 31.12:	57	55
Antall ansatte pr. 31.12:	62	60

Det er ingen rentesubsidiering av utlån til ansatte for 2013 målt mot gjennomsnittlig kunderente. Rentesubsidieringen for 2012 var på 0,026 mill kr. Ingen tillitsvalgte har i kraft av sine verv rentesubsidiering på utlån. Utlån til ansatte, se note 14. Alle ansatte er omfattet av en felles bonusavtale som gir lik utbetaling basert på utført årsverk. Bonusen er begrenset oppad til en månedslønn (snitt for alle ansatte med unntak av adm. banksjef). For 2013 er gjennomsnittlig brutto månedslønn kr. 33.000. Bonus blir utbetalt ved oppfyllelse av gitte resultatkrav for banken. For 2013 er disse kravene oppnådd.

Ytelser til ledende ansatte i 2013						
Tittel	Navn	Ordinær lønn	Andre godtgjørelser	Pensjonskostnad	Sum	Lån
Adm. banksjef	Per Ivar Kleiven	1.313,1	176,1	254,0	1.743,2	1.400,0
Ass. banksjef	Ole Petter Kleiven	762,6	18,6	71,0	852,2	-
Ass. banksjef fag	Marit Kolstad	750,4	15,1	86,0	851,5	1.110,0
Ass. banksjef BM	Tore Lie	736,5	14,8	75,0	826,3	1.736,0
Ass. banksjef marked	Trond Slåen	677,1	18,5	49,0	744,6	2.057,0
Ass. Banksjef PM	Ivar Belle	628,4	10,9	63,0	702,3	1.866,0

Vilkår for lån til ledende ansatte avviker ikke fra de generelle bestemmelsene som gjelder for øvrige ansatte. For adm. banksjef foreligger det avtale om rammekreditt med rentesats 31.12.13 på 2,67 %.

Ansettelsesavtalen med adm. banksjef medfører ingen forpliktelse for banken ved fratreden. Adm. banksjef har rett til å fratre ved fylte 62 år med en pensjon på 70 % av lønn på fratredelsestidspunktet.

Den øvrige ledergruppen har ikke rettigheter utover ordinær pensjon tilsvarende øvrige ansatte ref omtale under regnskapsprinsipper (note 2 og note 18).

Ytelser til styret i 2013			
Tittel	Navn	Honorar	Lån
Styreleder	Pål Egil Rønn	100,0	6.960,0
Nestleder	Morten Randen	70,0	2.652,0
Styrets medlemmer	Liv Bjerke	60,0	-
	Jan Tore Meren	60,0	-
	Guro Selfors Lund (fra 01.05.13)	40,0	-
	Torunn Sigstad (frem til 30.04.13)	20,0	-
Ansattes representant	Trond Amundsen	46,0	1.000,0
	Varamedlemmer	34,0	-
Sum		430,0	10.612,0

Lån og garanti til selskap hvor de samme tillitsmenn er ansvarlige medlemmer eller styremedlemmer utgjør samlet

28.670,0

Vilkår for lån til medlemmer av selskapsorganer avviker ikke fra de generelle bestemmelsene som gjelder for øvrige kunder. For styreleder foreligger det avtale om rammekreditt med rentesats 31.12.2013 fra 4,30 % til 6,10 %. Styrets leder har betingelser for sitt engasjement som er i tråd med ordinære markedsmessige betingelser.

Ansattes representant i styret mottar også ordinær lønn, opptjener pensjonsrettigheter og mottar øvrig godtgjørelse som ikke er inkludert i tabellen over.

Styret har ikke avtaler om annet vederlag enn styre-/møtehonorer.

Ytelser til kontrollkomite i 2013			
Tittel	Navn	Honorar	Lån
Leder	John Arne Sundgården	30,0	-
Medlemmer ellers	Hilde Heide Baukhol	26,0	33,0
	Elin Fjeldberg Teigmoen	12,0	-
	Erik Sætha	18,0	254,0
Sum		86,0	287,0

Kontrollkomiteen har ikke avtaler om annet vederlag enn møtehonorer.

Ytelser til forstandskapet i 2013			
Tittel	Navn	Honorar	Lån
Leder	Kari Larssen Brenna	21,0	-
Medlemmer ellers *)		51,0	14.681,0
Sum		72,0	14.681,0

Forstandskapets ordinære medlemmer har ikke avtaler om annet vederlag enn møtehonorer.

*) Medlemmer av forstanderskapet har i perioden fått honorar mellom ett- og to tusen kroner. Av forstanderskapets medlemmer er fordelingen av låneengasjement slik;

- 0 – 1 mill kr. 8 stk.
- 1 – 2 mill kr. 6 stk.
- 2 – 3 mill kr. 1 stk.
- 3 – 4 mill kr. 1 stk.

12.10. Note 10 Andre driftskostnader

	2013	2012
IKT kostnader	10.727	10.390
Markedsføring	5.193	3.649
Øvrige administrasjonskostnader	3.446	3.995
Sum administrasjonskostnader	19.366	18.034
Ordinære avskrivninger (note 12)	3.282	2.965
Sum ordinære avskrivninger	3.282	2.965
Driftskostnader faste eiendommer	3.057	5.211
Leiekostnader	339	435
Andre driftskostnader	11.837	11.943
Sum andre driftskostnader	15.233	17.589
Sum	37.881	38.588

Banken leier lokaler for sin avdeling på Ringebu. Leieavtalen har en varighet frem til 1.8.2017 med rett til fornyelse i fem år.

Kostnadsførte honorarer til bankens eksterne revisor	2013	2012
Lovpålagt revisjon	520	456
Regnskapsmessig bistand	33	130
Skatterådgivning	10	124
Andre attestasjonstjenester	19	34
Andre tjenester	20	40
Sum kostnadsførte godtgjørelser til revisor	602	784
Merverdiavgift av ovennevnte tjenester	151	196
Totalkostnad	753	980

12.11. Note 11 Skatter

Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Dette innebærer at skattereduserende midlertidige forskjeller som forventes å reversere langt frem i tid, ikke kan utlignes mot skatteøkende forskjeller som forventes å reversere før.

Spesifikasjon av midlertidige forskjeller og beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel på balansedagen.			
Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt			
	31.12.2013	31.12.2012	Endring
Anleggsmidler	8.292	8.267	25
Verdipapirer	1.336	1.932	-596
Overfinansiering pensjonsmidler	-4.586	-911	-3.675
Andre avsetninger	-	-	-
Sum utlignbare forskjeller	5.042	9.288	-4.246
27 % utsatt skattefordel 2013 / 28 % utsatt skattefordel 2012	1.361	2.601	-1.240
28 % Utsatt skattefordel	1.412		
Nedenfor er det vist hvordan man kommer fra regnskapsmessig resultat til skattegrunnlag for beregning av overskuddsskatt			
		2013	2012
Ordinært resultat før skatt		61.065	49.141
Ikke fradragsberettigede kostnader		113	265
Skattefrie inntekter inkl utbytte		-10.127	-10.845
Endring av midlertidige forskjeller aksjer og grunnfondsbevis		-88	412
Endring av andre midlertidige forskjeller		-4.246	-1.062
Poster ført direkte mot sparebankens fond		-	-754
Årets skattegrunnlag før konsernbidrag		46.717	37.157
Avgitt konsernbidrag		-1.168	-
Årets skattegrunnlag etter konsernbidrag		45.549	37.157
Skattesats		28 %	28 %
Skattesats midlertidige forskjeller 2013		27 %	
Beregnet overskuddsskatt av resultat før konsernbidrag		13.081	10.405
Skatteeffekt for avgitt konsernbidrag		-327	-
Beregnet formuesskatt		1.452	1.203
Balanseført betalbar skatt		14.206	11.608
Kontroll årets skattekostnad			
		2013	2012
28 % av ordinært resultat før skatt		17.098	13.759
Effekt av endring i skattesats på midlertidige forskjeller		50	-
Effekt ikke fradragsberettigede kostnader		32	74
Effekt ikke skattepliktige inntekter inkl utbytte		-2.835	-3.037
Effekt endring midlertidige forskjeller aksjer og grunnfondsbevis		-25	115
Effekt endring poster ført direkte mot sparebankens fond		-	-211
Forskjell avsatt og utliknet skatt tidligere år		110	105
Formuesskatt		1.452	1.203
Resultatført skattekostnad		15.882	12.009
Effektiv skattesats		26,0 %	24,4 %

12.12. Note 12 Varige driftsmidler

	Maskiner, inventar og transportmidler	Tomter, bygninger og andre faste eiendommer	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2013	25.693	72.917	98.610
Tilgang i 2013	67	52	119
Avgang i 2013	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2013	25.760	72.969	98.729
Samlede ordinære avskrivninger	23.494	23.271	46.765
Samlede neskrivninger	0	2.000	2.000
Bokført verdi 31.12.2013	2.266	47.698	49.964
Ordinære avskrivninger 2013	1.155	2.127	3.282
Avskrivningssatser	0 - 30 %	0 - 4 %	

<i>Eiendommer</i>	<i>Kommune</i>	<i>Eiendomstype</i>	<i>Total areal m2</i>	<i>Herav utleid m2</i>	<i>Balanseført verdi</i>
Nedregt 69	Nord-Fron	Bankbygg	1.848	-	2.168
Nedregt 63	Nord-Fron	Kontorbygg	1.138	878	6.995
	Nord-Fron	Tomt			1.750
	Sør-Fron	Bank- og forretningsbygg	614	146	909
Storgt 17	Sel	Bankbygg	326	-	2.869
Storgt 54	Lillehammer	Bank- og forretningsbygg	1.260	548	28.949
	Lillehammer	Tomt			800
	Ringebu	Fritidseiendom			871
	Kristiansund	Fritidseiendom			2.387
Sum					47.698

12.13. Note 13 Kredittinstitusjoner - fordring og gjeld

	31.12.2013	31.12.2012
Utlån til og fordringer på kred.inst.u.avtalt løpetid	198.003	152.491
Utlån til og fordringer på kred.inst.m.avtalt løpetid		0
Sum utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	198.003	152.491
Gjennomsnittlig rente	1,6 %	1,5 %

12.14. Note 14 Utlån

12.14.1. Note 14 a – Utlån til og fordringer på kunder

	31.12.2013	31.12.2012
Kasse-/drifts- og brukskreditter	378.664	375.019
Byggelån	92.910	80.829
Nedbetalingslån	3.839.749	3.246.059
Brutto utlån og fordringer på kunder	4.311.323	3.701.907
Ubenyttede kreditter	267.000	236.900
Garantier	106.800	111.700
Brutto kreditteksponering	4.685.123	4.050.507
Herav utlån til ansatte	78.005	69.690
Gjennomsnittlig rente brutto utlån	4,4 %	4,6 %

Av nedbetalingslån utgjør utlån med fastrentebetingelser		
Bokført verdi	273.900	263.200
Markedsverdi	273.000	260.800

Av bankens utlån er det utlån med avtalt fastrente som har en markedsverdi som kan avvike fra bokført verdi. For øvrige utlån med flytende rente anses bokført verdi å tilsvare markedsverdi når det tas hensyn til nedskrivninger som er gjennomført.

12.14.2. Note 14 b 1 - Utlån og garantier fordelt etter sektor

(mill kr)	Brutto utlån		Garantier	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Offentlig sektor	-	-	0,3	0,3
Finansiell sektor	-	-	-	-
Næringsdrivende	1.571,5	1.386,4	92,9	93,2
Lønnstakere	2.739,8	2.315,5	13,6	18,2
Sum	4.311,3	3.701,9	106,8	111,7
Offentlig sektor	0 %	0,0 %		
Finansiell sektor	0 %	0,0 %		
Næringsdrivende	36,5 %	37,5 %		
Lønnstakere	63,5 %	62,5 %		

12.14.3. Note 14 b 2 - Utlån og garantier fordelt etter sektor (med SpareBank 1 Boligkreditt)

(mill kr)	Utlån inkl Boligkreditt		Garantier	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Offentlig sektor	-	-	0,3	0,3
Finansiell sektor	-	-	-	-
Næringsdrivende	1.624,5	1.425,5	92,9	93,2
Lønnstakere	3.883,3	3.176,5	13,6	18,2
Sum	5.507,8	4.602,0	106,8	111,7

Offentlig sektor	0 %	0,0 %
Finansiell sektor	0 %	0,0 %
Næringsdrivende	29,5 %	31,0 %
Lønnstakere	70,5 %	69,0 %

12.14.4. Note 14 c - Utlån og garantier fordelt etter geografisk område

(mill kr)	Utlån inkl Boligkreditt		Brutto utlån		Garantier	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Nord-Fron	1323,9	1247,3	1.174,2	1.106,2	46,8	51,7
Sør-Fron	667,3	632,5	595,3	571,2	15,6	15,0
Ringebu	457,3	420,9	396,6	378,3	11,6	10,1
Lillehammer	889,5	689,7	574,9	447,8	10,7	8,0
Øyer	225,5	187,8	184,6	162,5	1,4	4,9
Gausdal	159,3	134,4	127,5	109,8	0,8	0,6
Sel	476,5	263,2	394,0	223,6	1,3	1,6
Resten av landet	1308,5	1026,2	864,2	702,5	18,6	19,8
Sum	5.507,8	4.602,0	4.311,3	3.701,9	106,8	111,7

12.14.5. Note 14 d - Utlån, garantier med mer fordelt på næringer

(mill kr)	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttede bevilgninger	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Lønnstakere	2.739,8	2.315,5	13,6	18,2	84,6	77,4
Primærnæring	583,1	483,2	4,1	3,5	71,3	60,4
Industri	50,3	50,9	7,7	5,7	7,4	6,6
Elektrisitets- produksjon	22,3	-	6,5	14,5	25,0	25,0
Bygg og anlegg	266,6	248,8	41,2	27,8	31,5	27,7
Varehandel	72,0	79,7	5,6	6,3	20,0	21,8
Overnatting og servering	68,9	100,7	0,8	0,8	4,8	3,9
Omsetning og drift av fast eiendom	293,4	245,6	8,8	9,2	8,6	4,5
Tjenesteyting	59,5	54,5	0,9	0,8	3,3	2,4
Annet	155,4	123,0	17,6	24,9	10,5	7,2
Sum	4.311,3	3.701,9	106,8	111,7	267,0	236,9

12.14.6. Note 14 e - Misligholdte og tapsutsatte engasjement med tapsavsetninger

	Misligholdte engasjementer		Tapsutsatte engasjementer		Individuelle nedskrivninger utlån	
(mill kr)	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Lønnstakere	19,4	23,7	1,5	1,6	4,0	4,0
Bygg/anlegg/kraft	26,1	34,9	-	5,7	2,6	13,5
Primærnæring	3,2	1,2	-	-	0,1	-
Industri	10,6	10,6	-	-	1,8	2,1
Handel	2,0	2,0	2,0	-	1,8	1,1
Tjenesteyt. næring	78,2	73,7	9,7	7,4	26,4	21,8
Andre næringer	-	-	-	-	-	-
Sum	139,5	146,1	13,2	14,7	36,7	42,5

Hendelser etter balansedagen der vi er kjent med utfallet, er innarbeidet ved vurderingen av utlån.

12.14.7. Note 14 f - Oversikt misligholdte og øvrige tapsutsatte engasjement siste 5 år

(mill kr)	2013	2012	2011	2010	2009
Brutto misligholdte engasjement	139,5	146,1	141,1	149,2	98,6
- individuelle nedskrivninger	25,3	35,5	45,2	32,7	18,7
Netto misligholdte engasjement	114,2	110,6	95,9	116,5	79,9
Øvrige tapsutsatte engasjement:	2013	2012	2011	2010	2009
Brutto tapsutsatte engasjement	13,2	14,7	65,5	0,8	21,4
- individuelle nedskrivninger	11,4	7	14,5	0,5	3,2
Netto tapsutsatte engasjement	1,8	7,7	51,0	0,3	18,2

Aldersfordelt misligholdte engasjementer over 90 dager	2013	2012
3 til 6 måneder	21,1	11,5
6 til 9 måneder	21,3	9,8
Over 9 måneder	97,1	124,8
Brutto misligholdte engasjement	139,5	146,1

Det er i 2013 resultatført 1,2 mill kr i renter på utlån hvor det er foretatt nedskrivning for tap.

12.14.8. Note 14 g - Risikoklassifisering av utlån, garantier og kreditter

	Brutto utlån		Rammekreditter benyttet		Rammekreditter ubenyttet		Garantier	
(mill kr)	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Svært lav	1.895,4	1.488,0	290,6	228,6	192,2	155,1	61,6	76,2
Lav	599,1	438,4	28,8	35,4	17,9	30,4	9,5	1,4
Middels	787,8	734,6	53,9	44,3	39,2	35,1	24,5	16,0
Høy	145,9	223,0	18,1	26,7	7,1	5,0	1,4	7,7
Svært høy	294,2	254,9	42,6	55,1	8,9	10,7	7,5	8,7
Misligholdt/nedskrevne	117,3	107,2	37,5	65,8	1,7	-	2,3	1,7
Sum	3.839,7	3.246,1	471,5	455,9	267,0	236,3	106,8	111,7

Det er i 2013 gjort endringer i risikoklassifiseringsmodellen for bedriftsmarkedet. Blant annet er næringer inndelt og scoret i flere grupper slik at særegne risikoforhold tillegges mer vekt.

I tillegg er vektingen for de enkelte parametre noe endret. Tallene for 2012 er omarbeidet slik at de er sammenlignbare med årets regnskapstall. For nedbetalingslån medfører endringene i hovedsak forskyvninger fra middels til høy risiko.

Andelen for de tre beste klassene utgjør 85 % mot 81 % i 2012. Dermed blir andelen for de tre dårligste klassene 15 % ved utgangen av 2013.

Risikoklassen for misligholdt og nedskrevne omfatter engasjementer i henhold til parametre i PorTo. De øvrige risikoklasser viser kredittkvaliteten på utlån som verken er forfalt eller nedskrevet

12.14.9. Note 14 h - Oversikt over individuelle nedskrivninger

	31.12.2013	31.12.2012
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01	42.543	59.740
- periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivninger	73	-3
+/- økte/ reduserte individuelle nedskrivninger i perioden	-3499	-1.481
+ nye individuelle nedskrivninger i perioden inkl amortiseringseffekt	17.435	13.524
- tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-19.753	-29.237
Sum individuelle nedskrivninger pr. 31.12	36.799	42.543
Det er kun foretatt individuelle nedskrivninger på utlån til og fordringer på kunder.		
Individuelle nedskrivninger fordeles på;	31.12.2013	31.12.2012
Privatengasjement	6.149	5.029
Bedriftsengasjement	30.650	37.514
Sum individuelle nedskrivninger pr. 31.12.	36.799	42.543

12.14.10. Note 14 i – Gruppenedskrivninger

	31.12.2013	31.12.2012
Gruppevise nedskrivninger pr. 01.01.	25.000	27.500
+/- periodens endring i gruppevise nedskrivninger	-4.000	-2.500
Gruppevise nedskrivninger pr. 31.12.	21.000	25.000

De gruppevise nedskrivningene er ikke tilordnet spesielle næringer, men avsatt ut i fra en total vurdering av engasjementene.

12.14.11. Note 14 j - Oversikt over årets kostnadsførte tap på utlån

	31.12.2013	31.12.2012
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	13.937	12.042
+/- periodens endring i gruppevise nedskrivninger	-4.000	-2.500
+/- periodens endring i konstaterte tap som tidligere er avsatt som nedskrivning	1.984	-4.450
+ periodens konstaterte tap som tidligere ikke er avsatt som nedskrivning	667	397
+/- periodens inngang på tidligere perioders kostnadsførte tap	-29	-240
Kostnadsført tap på utlån	12.559	5.249

Bankens tapsanslag fremover baserer seg på statistikk som er utarbeidet siden midten av 90-tallet. Påplussset margin for usikkerhet knyttet til dagens situasjon, forventer vi at årlig tap de nærmeste tre årene ikke vil overstige 0,25 % - 0,40 % av bankens forvaltningskapital.

12.14.12. Note 14 k - Overtatte eiendeler

	31.12.2013	31.12.2012
Næringseiendom overnatting og kafé	8.257	-
Leilighetsbygg for fritidsmarkedet	26.000	26.000
Hotelleiendom med tilhørende områder	17.840	17.840
Sum overtatte eiendeler pr. 31.12.	52.097	43.840

Som grunnlag for bokført verdi på samlet 52,1 mill kroner foreligger det enten takst, verddivurderinger mottatt fra eiendomsmegler eller verdiberegningsmodeller. Intensjonen er at banken skal avhende eiendelene så raskt som mulig.

12.15. Note 15 Obligasjoner og sertifikater

			31.12.2013	31.12.2012
Sertifikater			0	0
Obligasjonsfond			100.575	0
Obligasjoner			239.178	152.204
Sum obligasjoner, - fond og sertifikater			339.753	152.204
Sertifikater	Pålydende	Anskaffelses-kost	Markeds-verdi	Bokført verdi
Sertifikater utstedt av staten	0	0	0	0
Sertifikater utstedt av fylkeskomm. og kommuner	0	0	0	0
Sertifikater utstedt av finansielle foretak	0	0	0	0
Sertifikater utstedt av andre foretak	0	0	0	0
Sum sertifikater	0	0	0	0
Obligasjoner	Pålydende	Anskaffelses-kost	Markeds-verdi	Bokført verdi
Obligasjoner utstedt av staten	0	0	0	0
Obligasjoner utstedt av fylkeskomm. og kommuner	0	0	0	0
Obligasjoner utstedt av finansielle foretak *	230.500	230.515	231.137	231.137
Obligasjoner utstedt av andre	10.000	10.000	8.041	8.041
Obligasjonsfond utstedt av andre	100.575	100.575	100.575	100.575
Sum obligasjoner	341.075	341.090	339.753	339.753
*) inkl ansvarlig lån / fondsobligasjon, se note 19				

Alle obligasjoner er børsnoterte og i NOK. Ved fastsettelsen av virkelig verdi er børskursen pr. 31.12.2013 lagt til grunn. Disse behandles regnskapsmessig som omløpsmidler, og som en portefølje, til laveste verdi av opprinnelig anskaffelseskost og børskurs pr 31.12.2013.

Obligasjonsfond er vurdert til laveste av markedsverdi og anskaffelseskost.

Gjennomsnittlig effektiv rente på obligasjoner og sertifikater utgjør 3,0 % mot 3,9 % i 2012. Renten er beregnet ut fra 12 måneders gjennomsnittlig beholdning.

12.16. Note 16 Aksjer, andeler og egenkapitalbevis

	31.12.2013	31.12.2012
Aksjer vurdert som omløpsmidler (a)	0	775
Aksjefond vurdert som omløpsmidler (b)	1.987	1.987
Egenkapitalbevis vurdert som omløpsmidler (c)	3.869	2.725
Aksjer vurdert som anleggsmidler (d)	88.506	60.599
Sum	94.362	66.086
Andeler i ansvarlige selskaper (e)	696	696
Aksjer vurdert som felleskontrollert virksomhet (f)	74.974	85.462
Aksjer vurdert som datterselskap (g)	4.820	4.677
Aksjer vurdert som tilknyttet selskap (h) *)	0	0
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	174.852	156.921

Selskapets navn	Beholdning antall	Eierandel i %	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Bokført verdi
Omløpsaksjer					
Ingen					
Sum aksjer vurdert som omløpsmidler (a)			0	0	0

Selskapets navn	Beholdning antall	Eierandel i %	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Bokført verdi
Aksjefond					
983 900 232					
Pluss Likviditet II	978		987	1.012	987
996 906 191 (forvalter)					
Trient Dyn. Balanced	9.685		1.000	1.299	1.000
Sum aksjefond vurdert som omløpsmidler (b)		*	1.987	2.311	1.987
*) Bankens eierandel i disse selskapene er ubetydelig					

Selskapets navn	Beholdning antall	Eierandel i %	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Bokført verdi
Egenkapitalbevis					
952 706 365					
SpareBank 1 Nord-Norge	69.402	*	1.869	2.464	1.869
937 899 408					
Sparebank 1 Nordvest	19.230		2.000	2.000	2.000
Sum aksjer vurdert som omløpsmidler (c)			3.869	4.464	3.869
*) Selskapet er notert på Oslo Børs. Bankens eierandel i selskapet er ubetydelig					

	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Bokført verdi
Sum vurdert som portefølje (a+b+c)	5.856	6.775	5.856

Bankens beholdning av omløpsaksjer, aksjefond og egenkapitalbevis i banker behandles regnskapsmessig som en portefølje, og til laveste verdi av opprinnelig anskaffelseskost og børskurs pr 31.12.2013 for hele porteføljen.

Selskapets navn	Beholdning antall	Eierandel i %	Anskaffelses- kost	Bokført verdi
Anleggsmidler				
999 076 653				
Nets Holding AS	117.942	*	5.116	5.116
991 032 517				
Nordisk Areal Invest AS	50.000	*	5.000	2.900
988 738 387				
SpareBank 1 Boligkreditt AS	364.148	0,69 %	54.641	54.641
894 111 232				
SpareBank 1 Næringskreditt AS	80.170	0,79 %	10.021	10.021
975 966 453				
SpareBank 1 Kredittkort AS	6.656	0,96 %	2.062	2.062
998 240 603				
Sparebank 1 Verdipapirservice AS	13.112	1,10 %	656	656
996 294 625				
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II AS	61.677	7,45 %	12.226	12.226
Andre aksjer ikke spesifisert			884	884
Sum aksjer vurdert som anleggsmidler (d)			90.606	88.506
Ingen av våre anleggsaksjer er børsnotert				

Beholdningsendringer av aksjer vurdert som anleggsmidler (eksl da og ts)	2013	2012
Inngående balanse	60.599	48.011
Tilgang	15.681	12.588
Avgang	-	-
Reklassifisering	12.226	
Nedskrivning	-	-
Utgående balanse	88.506	60.599

Tap (-)/gevinst på verdipapirer som er anleggsmidler	2013	2012
Nedskrivning av aksjer	775	100
Tap (-)/ gevinst på verdipapirer som er anleggsmidler	775	100

Selskapets navn	Beholdning antall	Eierandel i %	Anskaffelses- kost	Markeds- verdi	Bokført verdi
Andeler i selskap med delt ansvar					
987 804 467					
Samarbeidene Sparebanker Utvikling DA		3,66 %	696	696	696
Sum andeler i selskap med delt ansvar (e)			696	696	696

Selskapets navn		Forretnings- adresse	Eierandel i %	Anskaffelses- kost	Bokført verdi
Aksjer i felleskontrollert virksomhet					
977 061 164					
Samarbeidende Sparebanker AS		Oslo	7,06 %	70.394	70.394
992 083 832					
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS		Oslo	3,94 %	4.580	4.580
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet (f)				74.974	74.974

Beholdningsendringer av aksjer vurdert som felleskontrollert virksomhet	2013	2012
Inngående balanse	85.462	78.174
Tilgang	1.738	7.288
Avgang (reklassifisert til ordinære anleggsaksjer)	12.226	-
Nedskrivning	-	-
Utgående balanse	74.974	85.462

For 2013 hadde de felleskontrollerte virksomhetene flg hovedtall	Årsresultat	Egenkapital
Samarbeidende Sparebanker AS	197.402	1.194.607
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	59.358	719.158

Selskapets navn		Forretnings- adresse	Eierandel i %	Anskaffelses- kost	Bokført verdi
Aksjer i datterselskap					
Eiendomsmegler 1 Lhmr. og Gudbr.dal AS		Lillehammer	56,2 %	6.736	3.979
Rondablikk Drift AS		Nord Fron	100,0 %	1.100	841
Sum aksjer i tilknyttet virksomhet (g)				7.836	4.820
Selskapene er ikke børsnotert					

Resultat fra konsernselskap - Eiendomsmegler 1 Lhmr og Gudbr.dal AS	2013	2012
Inngående balanse 01.01.	4.677	1.563
Tilgang i året	-	1.459
Inntektsført res.andel for 2011 ført direkte mot egenkapital	-	844
Inntektsført resultatandel	1.267	1.736
Mottatt utbytte	-1.758	-718
Avskrivning goodwill	-207	-207
Korrigerings av tidligere år	-	-
Utgående balanse 31.12.	3.979	4.677

Resultat fra konsernselskap	Årsresultat	Egenkapital
Rondablikk Drift AS	-764	-67

Rondablikk Drift AS er nedskrevet i sin helhet, men tilført konsernbidrag på 1.168 mill kr i 2013. Regnskapet er ikke endelig revidert ved fastsettelse av bankens regnskap.

12.17. Note 17 Nærstående parter

	31.12.2013	31.12.2012
Utlån til felleskontrollerte virksomheter	2.663	2.663
Utlån til datterselskap	1.935	1.219
Innskudd fra datterselskap	12.221	15.816

Selskaper, med eierandeler, fremgår av note 16. Internhandel med selskapene er gjort i henhold til egne avtaler og på forretningsmessige vilkår.

12.18. Note 18 Pensjonsforpliktelser

Banken har ytelsesbaserte pensjonsordninger i Sparebank 1 Livsforsikring AS. Ansatte som er tilsatt etter 1.1.2011 er tilknyttet en innskuddsbasert ordning gjennom samme selskap. For den innskuddsbaserte ordningen vil årets pensjonskostnad tilsvare årets påløpne premie.

Begge ordningene tilfredsstiller de krav som er oppstilt for denne type godtgjørelse i regelverket.

Banken har inngått avtale om førtidspensjonsordning til adm. banksjef og tidligere banksjefer. Førtidspensjonsordningene er forskjellig behandlet fordi den ene er sikret mot innbetalte beløp og presenteres under sikrede ordninger, mens den andre inngår blant de usikrede ordningene.

Ved beregningene er følgende forutsetninger lagt til grunn:	2013	2012
Diskonteringsrente	4,1 %	4,2 %
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	4,4 %	3,6 %
Årlig lønnsregulering	3,5 %	3,0 %
Årlig økning i folketrygdens grunnbeløp (G)	3,5 %	3,0 %
Årlig regulering av pensjoner	0,0 %	0,0 %
Frivillig avgang/turnover til 50 år	5,8 %	5,8 %
Frivillig avgang/turnover f.o.m 50 år	5,8 %	5,8 %
Uttakssannsynlighet AFP	IA	IA
Benyttet levealderstabell	GAP07	K2005

Ved beregning av virkelig verdi på pensjonsmidler pr 31.12.2013 er det lagt till grunn en forventet avkastning for 2013 på 4,4 %. Faktisk avkastning på pensjonsmidlene var 6,9 % i 2013 hensyntatt andel av livselskapets omkostninger.

Medlemmer i ytelsesbasert pensjonsordning	31.12.2013	31.12.2012
Antall personer med i pensjonsordning	74	73
herav aktive	55	60
herav pensjonister og uføre	19	13
Medlemmer i innskuddsbasert pensjonsordning	31.12.2013	31.12.2012
Antall personer med innskuddsbasert pensjonsordning	5	5

	Sikrede ordninger		Usikrede ordninger	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Beregnet brutto pensjonsforpliktelse	-47.734	-40.441	-2.522	-2.241
Estimert brutto verdi av pensjonsmidler	49.629	45.000	0	0
Estimert brutto verdi pensjonsforpliktelse	0	0	0	0
Estimert brutto verdi av pensjonsmidler	0	0	0	0
Ikke resultatførte planendringer	0	0	0	0
Ikke resultatførte estimatendringer og avik	3.637	-1.710	1.577	303
Netto pensjon før arbeidsgiveravgift	5.532	2.849	-945	-1.938
Avsatt arbeidsgiveravgift (inkl i forpliktelsen)	0	0	0	0
Balanseført pensjon	5.532	2.849	-945	-1.938

	Sikrede ordninger		Usikrede ordninger	
	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	-2.023	-3.168	-103	-34
Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser	-1.675	-1.965	-73	-49
Forventet avkastning på pensjonsmidler	1.676	2.151	0	0
Resultatført estimatendringer	66	-224	-8	488
Resultatført avkorting ved endring AFP	0	0	0	0
Omkostninger	-474	0	0	0
Avsatt arbeidsgiveravgift (inkl i bruttobeløp)	-283	0	-14	0
Pensjonskostnad inkl arbeidsgiveravgift	-2.713	-3.206	-198	405
Pensjonskostnad innskuddsbasert ordning	-163	-88	0	0
Kostnad knyttet til ny AFP ordning	-498	-267	0	0
Sum pensjonskostnad	-3.374	-3.561	-198	405

12.19. Note 19 Ansvarlig lån / fondsobligasjoner i andre foretak

	31.12.2013	31.12.2012
SpareBank 1 Lom og Skjåk *	2.500	2.500
Entercard *	2.000	2.000
Samarbeidende Sparebanker AS *	2.662	2.662
Sum ansvarlig lån/ fondsobligasjoner	7.162	7.162
Bokført under obligasjoner	2.500	2.500
Bokført under utlån	4.662	4.662
Sum ansvarlig lån/ fondsobligasjoner	7.162	7.162

*) I finansinstitusjoner

12.20. Note 20 – Innskudd

12.20.1. Note 20 a - Innskudd fra kunder

	31.12.2013		31.12.2012	
	Beløp	Gj.snittlig rentesats %	Beløp	Gj.snittlig rentesats %
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	838.862	1,4 %	777.036	1,5 %
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	2.814.409	2,2 %	2.071.086	2,7 %
Sum innskudd fra kunder	3.653.271	2,0 %	2.848.122	2,4 %

12.20.2. Note 20 b - Innskudd fra kunder - andel med fast rente

Av innskudd fra kunder utgjør fastrente innskudd (mill kr)	31.12.2013
Bokført verdi	28.038

12.20.3. Note 20 c - Innskudd fra kunder fordelt på næring

Innskudd fordelt på næring (mill kr)	31.12.2013	31.12.2012
Lønnstakere og lignende	1.958,6	1.675,8
Jordbruk og skogbruk	187,3	163,0
Industri	93,6	90,1
Elektrisitet-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	106,2	87,5
Bygge- og anleggsvirksomhet	167,9	127,8
Varehandel, reparasjon av motorvogner	115,9	112,0
Omsetning og drift av fast eiendom	139,6	128,6
Offentlig administrasjon	419,3	167,9
Andre næringer	464,9	295,4
Sum	3.653,3	2.848,1

12.20.4. Note 20 d - Innskudd fra kunder fordelt på geografiske områder

Innskudd fordelt på geografiske områder (mill kr)	31.12.2013	31.12.2012
Nord-Fron	1.506,4	1.275,7
Sør-Fron	605,8	570,5
Ringebu	245,3	222,8
Lillehammer	469,7	244,9
Øyer	57,3	42,7
Gausdal	28,6	24,9
Sel	190,9	100,4
Resten av landet	549,4	366,2
Sum innskudd fordelt på geografiske områder	3.653,3	2.848,1

12.21. Note 21 Gjeld

	31.12.2013		31.12.2012	
	Beløp	Gj.snittlig rentesats %	Beløp	Gj.snittlig rentesats %
Lån fra kredittinstitusjoner	-	-	75.000	2,1 %
Sertifikatlån	-	-	-	-
Obligasjonsgjeld	1.022.135	2,9 %	819.645	3,8 %
Sum obligasjonsgjeld og andre låneopptak	1.022.135		894.645	

Gjelden har følgende forfallstruktur;	Beløp	Andel
2014 mai	256.000	25 %
2015	300.000	29 %
2016	300.000	29 %
2018	165.000	16 %
Over-/ underkurs	1.135	0 %
Obligasjonsgjeld og andre låneopptak	1.022.135	

12.22. Note 22 Egenkapital

Spesifikasjon av endring i egenkapitalen	31.12.2013	31.12.2012
Egenkapital pr 1.1	473.442	436.720
Resultatandel for 2011 datterselskap	-	844
Korrigert tidligere års pensjonsberegning	-	-754
Årets resultat	45.182	37.132
Avsatt til gaver	-750	-500
Sum egenkapital pr 31.12	517.874	473.442

12.23. Note 23 Kapitaldekning

	Kapitaldekning før konsolidering		Kapitaldekning etter konsolidering	
	2013	2012	2013	2012
Ansvarlig kapital				
Sparebankens fond	517.874	473.442	517.874	473.442
Sum balanseført egenkapital	517.874	473.442	517.874	473.442
Utsatt skatt og andre immaterielle eiendeler	-1.361	-2.601	-1.361	-2.601
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	-3.982	-2.051	-3.982	-2.051
Fradrag ansvarlig kapital i annen finansinst.	-35.486	-9.656	-35.486	-9.656
Avsatt kapitaldekningsreserve	0	0	-74.974	-85.461
Netto ansvarlig kapital (A)	477.045	459.134	402.071	373.673
Risikovektet beregningsgrunnlag				
Stater	0	112	0	112
Lokale og regionale myndigheter	30	30	30	30
Offentlig eide foretak	0	0	0	0
Institusjoner	59.327	56.429	59.327	56.429
Foretak	883.583	898.115	883.583	898.115
Massemarkedsengasjementer	412.770	358.444	412.770	358.444
Engasjement med pantessikkerhet i boligeiendom	913.361	751.043	913.361	751.043
Engasjement med sikkerhet i næringseiendom	211.718	135.314	211.718	135.314
Forfalte engasjementer	141.574	136.005	141.574	136.005
Obligasjoner med fortrinnsrett	26.605	0	26.605	0
Andeler i verdipapirfond	0	0	0	0
Øvrige engasjementer	238.660	182.957	238.660	182.957
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	2.887.628	2.518.449	2.887.628	2.518.449
Operasjonell risiko	233.513	231.150	233.513	231.150
Fradrag for nedskrivning på grupper av utlån	-21.000	-25.000	-21.000	-25.000
Fradrag for ansvarlig kapital i andre finansinst.	-35.486	-9.656	-35.486	-9.656
Fradrag i kapitalkravet	0	0	-74.974	-85.463
Totalt beregningsgrunnlag (B)	3.064.655	2.714.943	2.989.681	2.629.480
Minimumskrav til kapitaldekning	9,00 %	9,00 %	9,00 %	9,00 %
Kapitaldekning (A/B)	15,56 %	16,91 %	13,45 %	14,21 %

Konsolidert kapitaldekning inkluderer: Samarbeidende Sparebanker AS og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS.

Sammenlignet med beregningsgrunnlaget presentert ovenfor gjøres det oppmerksom på at engasjementskategoriene omfattes av flere risikovektore.

12.24. Note 24 Risiko

12.24.1. Note 24 a – Likviditetsrisiko

(mill kr)	Uten	Inntil	1 mnd	3 mnd	1 år		
Post i balansen (tall i hele mill. kr)	løpetid	1 mnd	til 3 mnd	til 1 år	til 5 år	Over 5 år	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	115,0	-	-	-	-	-	115,0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	198,0	-	-	-	-	-	198,0
Utlån til og fordringer på kunder	-	414,6	96,0	203,6	687,8	2.909,4	4.311,4
Obligasjoner og sertifikater	255,7	-13	-	10,0	70,4	5,0	339,8
Øvrige eiendeler med restløpetid	-	-	-	-	-	-	-
Øvrige eiendeler	265,7	-	-	-	-	-	265,7
Sum eiendeler	834,4	413,3	96,0	213,6	758,2	2.914,4	5.229,9
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	-	-	-
Innskudd fra og gjeld til kunder	-	-	3.625,2	28,0	-	-	3.653,2
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1,1	-	-	256,0	765,0	-	1022,1
Øvrig gjeld med restløpetid	-	6,7	-	18,4	-	-	25,1
Øvrig gjeld	116	-	-	-	-	-	116
Egenkapital	517,9	-	-	-	-	-	517,9
Sum gjeld og egenkapital	530,6	6,7	3.625,2	302,4	765,0	-	5.229,9
Poster utenom balansen:							
Ikke-balanseførte finansielle instrum	-	-	-	-	-	-	-
Netto likviditetseksponering	303,8	406,6	-3.529,2	-88,8	-6,8	2.914,4	-
Kasse-, drifts- og brukskreditt er tatt med i gruppen inntil 1 mnd							
Byggelån er tatt med i gruppen 3 - 12 mnd							

Pr 31.12.2013 hadde banken følgende lånemuligheter i Norges Bank og andre avtalte trekkrettigheter:

Type	Låneadgang /ramme	Herav trukket beløp	Forfall på trekkramme
Låneadgang i Norges Bank	76.300	-	
Trekkrettigheter	100.000	-	15.02.2014
Trekkrettighet oppgjørskonto	50.000	-	01.04.2015

I tillegg til egne trekkrettigheter har bankens kunder trekkmuligheter for inntil 351,7 mill kr pr 31.12.2013.

12.24.2. Note 24 b - Markedsrisiko

Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulike gjenstående rentebindingstider. Den totale renterisikoen kan splittes i tre elementer:

- Basisrisiko
- Rentekurverisiko
- Spreadrisiko

Basisrisiko er den verdiendring som finner sted på bankens eiendeler og gjeld når hele rentekurven parallellforskyves. Basisrisikoen er vist i tabellen nedenfor ved at renteendring renterisiko er beregnet som effekten av virkelig verdi av en renteendring 1 % - poeng. Det er ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko.

Basisrisiko (mill kr)	2013	2012
Likvider og fordringer på sentralbank og oppgjørsbank	-0,5	-0,3
Fastrenteutlån	-7,6	-8,3
Utlån for øvrig	-9,8	-8,3
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papir med fast avkastning	-1,1	-0,3
Øvrige eiendeler	-3,1	-2,9
Innskudd fra kredittinstitusjoner	0,0	0,1
Innskudd fra kunder	9,2	7,4
Sertifikat- og obligasjonsgjeld	2,8	2,4
Annen gjeld	0,0	0,0
Sum renterisiko	-10,1	-10,2
Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.		

Renterisiko endringstidspunkt							
(mill kr)	Uten	Inntil	1 mnd	3 mnd	1 år		
Post i balansen (tall i hele mill. kr)	løpetid	1 mnd	til 3 mnd	til 1 år	til 5 år	Over 5 år	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	14,4	100,7	-	-	-	-	115,1
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	-	198,0	-	-	-	-	198,0
Utlån til og fordringer på kunder	-	4.034,1	1,7	412	201,9	32,4	4.311,3
Obligasjoner og sertifikater	-19	-	241,1	100,6	-	-	339,8
Øvrige rentebærende eiendeler	-	-	-	-	-	-	-
Øvrige eiendeler	265,7	-	-	-	-	-	265,7
Sum eiendeler	278,2	4.332,8	242,8	141,8	201,9	32,4	5.229,9
Gjeld til kredittinstitusjoner	-	-	-	-	-	-	-
Innskudd fra og gjeld til kunder	-	3.625,2	-	28,1	-	-	3.653,3
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1,1	-	-	-	-	-	1,1
Øvrig rentebærende gjeld	-	-	1021,0	-	-	-	1021,0
Ikke rentebærende gjeld	36,6	-	-	-	-	-	36,6
Egenkapital	517,9	-	-	-	-	-	517,9
Sum gjeld og egenkapital	555,6	3.625,2	1.021,0	28,1	-	-	5.229,9
Poster utenom balansen:							
Ikke-balanseførte finansielle instrum	-	-	-	-	-	-	-

Tabellen under viser den såkalte rentekurverisikoen, dvs. risikoen for at rentekurven forskyver seg ulikt innenfor ulike tidsbånd ved en renteendring, ved å måle bankens netto renteeksponering innenfor de ulike tidsintervallene.

Rentekurverisiko (mill kr)	2013	2012
0 - 3 mnd	0,1	0,3
3 - 12 mnd	-3,0	-2,1
1 - 3 år	-3,5	-3,2
3 - 5 år	-2,4	-4,1
Over 5 år	-1,3	-1,1
Sum renterisiko	-10,1	-10,2

Spreadrisikoen er risikoen for at markedets prising av de enkelte utstedere ikke endrer seg tilsvarende som de underliggende referanserentene, for eksempel statsrentene eller swaprentene.

Spreadrisiko (mill kr)	2013	2012
Sum spreadrisiko	-4,9	-3,1

12.25. Note 25 Garantiansvar

Garantiansvar fordelt på garantiformer	31.12.2013	31.12.2012
Betalingsgarantier	26.354	32.428
Kontraktsgarantier	26.882	23.313
Lånegarantier	43.983	47.185
Garanti bankenes sikringsfond	0	0
Annet garantiansvar	9.571	8.785
Sum garantiansvar	106.790	111.711

12.26. Note 26 Pantstillelser

Det er innskudd på 100,7 mill kr og deponerte obligasjoner på 76,3 mill kr, totalt 177,0 mill kr som gir mulighet for å benytte Norges Bank ved funding. Se for øvrig note 24.

13. KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	2013	2012
Resultat fra ordinær drift	61.065	49.141
Ordinære avskrivninger	3.282	2.965
Tap ved avgang anleggsmidler	0	0
Nedskrivninger verdipapir som anleggsmidler	775	100
Gevinst ved avgang anleggsmidler	0	-132
Tap på utlån	12.559	5.249
Betalbare skatter	-14.644	-11.712
Avsatt til gaver	-750	-500
Tilført fra årets drift	62.287	45.111
Endring kortsiktig gjeld	1.295	10.103
Endring kortsiktige fordringer	-8.350	5.194
Netto likviditetsendring i resultatregnskapet	55.232	60.408
Endring brutto utlån	-639.976	-179.309
Endring innskudd fra kunder	805.149	180.047
Endring kortsiktige verdipapir	-187.915	-27.368
Netto endring fra virksomheten (A)	32.490	33.778
Investering i varige driftsmidler	-119	-24.004
Salg av varige driftsmidler	0	235
Endring langsiktige verdipapir	-17.499	-23.086
Netto likviditetsendring fra investeringer (B)	-17.618	-46.855
Endring lån og innskudd fra finansinstitusjoner	-75.000	0
Endring obligasjons- og sertifikatgjeld	202.490	-154.004
Endringer ført direkte mot sparebankens fond	0	89
Netto likviditetsendring fra finansiering (C)	127.490	-153.915
Sum endring likvider (A+B+C)	142.362	-166.992
Likvidbeholdning 01.01.	170.688	337.680
Likvidbeholdning 31.12.	313.050	170.688
som består av:		
Kontanter og innskudd i Norges Bank	115.047	18.197
Innskudd fra andre finansinstitusjoner	198.003	152.491
Likvidbeholdning 31.12.	313.050	170.688

ERKLÆRING FRA STYRET OG ADM. BANKSJEF 2013

21. februar
2014

14. ERKLÆRING FRA STYRETS MEDLEMMER OG ADM. BANKSJEF

Avgitt i samsvar med Lov om verdipapirhandel § 5-5 2. ledd pkt 3

Styret og adm. Banksjef har i dag behandlet og godkjent årsberetning og årsregnskap for SpareBank 1 Gudbrandsdal for kalenderåret 2013 og pr. 31. desember 2013.

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember, etter vår beste vurdering, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av bankens eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Opplysningene i årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til banken, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Vinstra, 21. februar 2014

Pål Egil Rønn
styreleder

Morten Randen
nestleder

Liv Bjørke

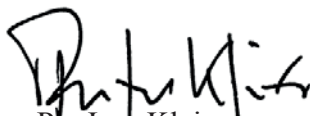
Jan Tore Meren

Guro Selfors Lund

Trond Amundsen

Per Ivar Kleiven
adm. banksjef

REVISORS BERETNING 2013

21. februar
2014

15. REVISORS BERETNING 2013

Building a better
working world

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Storgt. 132, NO-2615 Lillehammer
Postboks 324, NO-2602 Lillehammer

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA

Tlf: +47 61 38 10 00

Fax: +47 61 27 01 01

www.ey.no

Medlemmer av Den norske revisorforening

Til forstandskapet i
Sparebank 1 Gudbrandsdal

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebank 1 Gudbrandsdal, som består av balanse per 31. desember 2013, resultatregnskap som viser et overskudd på kr 45 182 292 og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende banksjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende banksjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og administrerende banksjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettvisende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Sparebank 1 Gudbrandsdal avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2013 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende banksjef har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Lillehammer, 21. februar 2014
ERNST & YOUNG AS

Lars Løkken
statsautorisert revisor

KONTROLL – KOMITEÈNS BERETNING 2013

21. februar
2014

16. KONTROLLKOMITEÈNS BERETNING 2013

Årsberetning til forstanderskapet

Kontrollkomiteèn har i 2013 ført tilsyn med at bankens virksomhet er drevet i samsvar med finansieringsvirksomheten og sparebanklovens bestemmelser, bankens vedtekter, forstanderskapets vedtak og andre bestemmelser som banken har plikt til å følge.

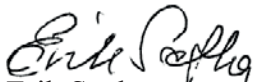
Komiteèn har gjennomgått styrets protokoll og et utvalg av bankens virksomhet slik sparebankloven og Kontrollkomiteèns instruks bestemmer.

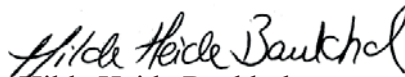
Kontrollkomiteèn har gjennomgått styrets årsberetning, resultatregnskapet og balansen uten at det gir foranledning til noen bemerkninger.

Kontrollkomiteèn vil tilrå at det fremlagte regnskap blir godkjent og fastsatt som SpareBank 1 Gudbrandsdal sitt regnskap for driftsåret 2013.

Komiteèn vil rette en takk til bankens ansatte for utvist velvilje under vårt arbeide.

Vinstra, 21. februar 2014

Erik Sæthø

Hilde Heide Baukhol

Hilde Torgersen Bjørkheim

